

Beregnet til
Vestland Fylkeskommune

Dokument type
Rapport

Dato
Desember 2021

EVALUERING AV TRAFIKKTILTAK PÅ TORGET-BRYGGEN SOMMEREN 2021

EVALUERING AV TRAFIKKTILTAK PÅ TORGET-BRYGGEN SOMMEREN 2021

Oppdragsnavn Evaluering av trafikktiltak på Fv.511 Torget-Bryggen sommeren 2021
Mottaker Vestland Fylkeskommune
Dokument type Rapport
Versjon 1
Dato Desember 2021
Utført av Rambøll Management Consulting og Rambøll Smart Mobility

Rambøll
Harbitzalléen 5
Postboks 427 Skøyen
0213 Oslo

T +47 22 51 80 00
<https://no.ramboll.com>

Rambøll Management Consulting har i samarbeid med Rambøll Norge, seksjon Smart Mobility, gjennomført evalueringen på oppdrag for Vestland Fylkeskommune. Vi vil takke Vestland Fylkeskommune for et godt samarbeid om prosjektet. I tillegg ønsker vi å takke andre som har bidratt til denne evalueringen, som næringslivsorganisasjonene i Bergen, velforeninger, kommunale råd for medvirkning og andre aktører som har bidratt med intervjuer og drøftinger.

INNHALDSFORTEGNELSE

1.	Sammendrag	2
2.	Innledning	4
2.1	Om trafikktiltaket	4
2.2	Formålet med evalueringen	4
2.3	Fremgangsmåte for evalueringen	4
2.4	Leserveiledning	5
3.	Gjennomføring av trafikktiltaket	6
3.1	Om trafikktiltaket	6
3.2	Praktisk gjennomføring	6
3.2.1	Gjennomførte informasjonstiltak	8
3.2.2	Virkninger av koronapandemien	8
4.	Trafikale virkninger	10
4.1	Trafikktall	10
4.2	Andre datakilder	15
5.	tilbakemeldinger fra næringslivet	28
5.1	Tilbakemeldinger fra handel- og næringsdrivende i Bergen	28
5.1.1	Informasjon om tiltaket	28
5.1.2	Varelevering	29
5.1.3	Tilbakemelding fra bransjeorganisasjonene for transportører	29
5.1.4	Fremkommelighet	30
5.1.5	Besøkende	32
5.1.6	Omsetning	35
5.2	Tilbakemeldinger fra næringsorganisasjonene i Bergen	38
6.	Tilbakemeldinger fra innbyggere	39
6.1	Resultater fra befolkningsundersøkelsen	39
6.1.1	Når besøker innbyggere sentrum?	39
6.1.2	Kjennskap til trafikktiltaket	39
6.1.3	Innbyggernes valg av transportmiddel	40
6.1.4	Tiltakets innvirkning på bruk av sentrum	41
6.1.5	Handel i og utenfor sentrum	43
6.1.6	Tiltakets innvirkning på trivsel og trygghet	43
6.1.7	Er trafikktiltaket en ulempe i innbyggernes hverdag?	45
6.1.8	Informasjon om tiltaket	46
6.2	Andre tilbakemeldinger	48
7.	Oppsummerende vurdering	50
8.	Vedlegg 1: Metode	53
8.1	Intervjuer og skriftlige tilbakemeldinger	53
8.1.1	Intervjuer i felt	53
8.2	Trafikkanalyse	54
8.3	Spørreundersøkelse blant næringslivsaktører	55
8.4	Befolkningsundersøkelse	57

1. SAMMENDRAG

Torget og Bryggen hadde et endret kjøremønster i perioden 3. juli til 15. august 2021. Endringen av kjøremønsteret gjaldt personbiltrafikk og motorsykkel. Alle deler av sentrum var tilgjengelig, men gjennomgangstrafikken som tidligere gikk over Torget og Bryggen fikk nytt kjøremønster via Fløyfjellstunnelen.

Formålet med pilotprosjektet – som også ble gjennomført i 2020, har vært å minimere trafikken over Bryggen, bedre forholdene for gående, syklende, kollektivtrafikk og gateliv – samt å gi en trafikkavlastning av indre bykjerne.

På oppdrag fra Vestland fylkeskommune (VLFK) har Rambøll gjennomført en evaluering av de trafikale og samfunnsmessige virkningene av tiltaket. Funnene fra vår evaluering vil brukes som et kunnskapsgrunnlag i den videre vurderingen om det skal bli en permanent ordning med et endret kjøremønster over Torget og Bryggen.

Kunnskap om virkningene av trafikktiltaket er fremskaffet gjennom et bredt tilfang data. Vi har gjennomført en trafikkanalyse basert på trafikktegninger og mobildata. Innsikt i hvordan ulike aktørgrupper har vurdert gjennomføringen og konsekvensene av trafikktiltaket, er fremskaffet gjennom en spørreundersøkelse blant næringslivsaktører i Bergen og en befolkningsundersøkelse blant innbyggere i og utenfor Bergen sentrum. I tillegg har råd for medvirkning (kommunalt råd for personer med funksjonsnedsettelse og elderrådet), velforeninger og andre relevante aktører fått tilbud om å gjennomføre intervju eller å gi skriftlige tilbakemeldinger via epost.

Vår trafikkanalyse viser at innbyggere og tilreisende har valgt alternative ruter til eller forbi Torget og Bryggen under «sommerstengingen», men ikke på bekostning av økt trafikk i nærliggende gater til Torget og Bryggen. Det er registrert en nedgang i trafikken på Torget og Bryggen med 70-80 prosent under «sommerstengingen», sammenlignet med samme periode i 2018 og 2019. I Øvregaten var nedgangen på rundt 50 prosent. Området med størst trafikkøkning i perioden er Fløyfjellstunellen (nord- og sørgående retning). Deler av den økte gjennomgangstrafikken i Fløyfjellstunellen kan forklares av at bilister som tidligere kjørte over Bryggen og Torget, nå benytter Fløyfjellstunellen.

I tillegg til trafikkanalysen, viser vår evaluering at:

- Trafikktiltaket er gjennomført og planlagt i tråd med politiske vedtak og ambisjoner. Det er blant annet iverksatt flere informasjonstiltak sammenlignet med «sommerstengingen» i 2020.
- Majoriteten av innbyggere og andre aktører opplever å ha mottatt tilstrekkelig med informasjon om trafikktiltaket. Samtidig viser vår evaluering at det er et informasjonsbehov knyttet til gjennomføring av dette trafikktiltaket dersom «sommerstenging» skal bli et permanent tiltak. Informasjonsbehovet er størst blant de yngste aldersgruppene, og når det gjelder skilting og omkjøringsmuligheter for innbyggere og tilreisende, samt å fremheve tiltakets merverdi for miljø og trivsel.
- Omtrent halvparten av innbyggerne oppgir at de trives bedre i sentrum når Torget og Bryggen er stengt for personbiltrafikk. Samtidig påvirker trafikktiltaket i liten grad hvor ofte innbyggere reiser inn til sentrum eller i hvilken grad innbyggerne velger å benytte seg av servering, uteliv og kulturtilbud i sentrum. 1 av 3 innbyggere sier de vil handle mer utenfor sentrum dersom Torget og Bryggen er stengt for personbiltrafikk.

- 1 av 3 innbyggere oppgir at de oftere vil velge sykkel, gange eller kollektiv dersom Torget og Bryggen er stengt for personbiltrafikk. En større andel – omtrent halvparten av innbyggerne, oppgir at det er tryggere å gå eller å sykle som følge av trafikktiltaket og at det er enklere å bevege seg rundt i sentrum. Samtidig opplevdes sentrum som mindre tilgjengelig under «sommerstengingen» for individer avhengige av personbil, i en periode hvor man av smittevernhensyn ble frarådet å benytte kollektivtransport.
- Trafikktiltaket har blitt gjennomført i en periode med nasjonale og lokale smittevernstiltak, under koronapandemien. Det er vanskelig å skille på effektene av smittevernstiltakene og trafikktiltaket når det kommer til besøkstall og omsetning for virksomheter i sentrum. De mest utsatte næringene under pandemien, er også næringene som oppgir de største negative konsekvensene av trafikktiltaket.

2. INNLEDNING

Rambøll leverer med dette en evalueringsrapport om «trafikktiltak på fylkesvei 577 Torget-Bryggen sommeren 2021» på oppdrag av Vestland fylkeskommune (VLFK). Oppdraget har pågått i perioden juni til desember 2021.

2.1 Om trafikktiltaket

På vegne av Miljøloftet gjennomførte VLFK i perioden 3. juli til 15. august 2021 en endring i kjøremønsteret for personbiltrafikk over Torget og Bryggen i Bergen. Trafikktiltaket ble gjennomført etter et vedtak i bystyret 24. mars 2021.¹ En tilsvarende prøveordning med endret kjøremønster over Torget og Bryggen ble gjennomført sommeren 2020.

Målet med trafikktiltaket var å minimere trafikken over Bryggen, bedre forholdene for gående, syklende, kollektivtrafikk og gateliv – samt å gi en trafikkavlastning av indre bykjerne. Bystyrets vedtak fastsetter at det planlegges for «sommerstenging» av Torget og Bryggen som fast årlig begivenhet fra sommeren 2022.

2.2 Formålet med evalueringen

Formålet med evalueringen er å vurdere de trafikale og samfunnsmessige virkningene av trafikktiltak på Fv.577 Torget-Bryggen sommeren 2021. Evalueringsrapporten vil brukes som et kunnskapsgrunnlag i den videre vurderingen om det skal bli en permanent ordning med et endret kjøremønster over Torget og Bryggen.

Det ble også gjennomført en evaluering av trafikktiltaket i 2020. Evalueringsrapporten fra 2020 vektla de direkte trafikale virkningene av tiltaket, og det ble ikke gjennomført undersøkelser av eventuelle indirekte virkninger av prøveordningen, som for eksempel tiltakets påvirkning på byliv og effekt for sentrumshandelen. I tråd med bystyrets vedtak², har årets evaluering et bredere fokus, i den forstand at den har innhentet informasjon om virkningene av trafikktiltaket fra trafikkdata og tilbakemeldinger fra næringslivet og innbyggere.

Evalueringen har tatt utgangspunkt i følgende spørsmål:

- I hvilken grad er trafikktiltaket gjennomført og planlagt i tråd med politiske vedtak og ambisjoner?
- I hvilken grad har trafikktiltaket påvirket byliv og trivsel?
- I hvilken grad har syklende, gående og kollektivreisende blitt påvirket?
- Har handel og næringsvirksomhet blitt påvirket?
- Hvilke trafikale virkninger hadde trafikktiltaket?

2.3 Fremgangsmåte for evalueringen

Evalueringen er gjort på bakgrunn av et bredt tilfang av data. For å vurdere de trafikale virkningene, har vi gjennomført en trafikkanalyse. Sammenlignet med fjorårets evaluering, bygger denne evalueringen i større grad på trafikktegninger. Vi har også innhentet mobildata for å vurdere eventuelle endringer i turer til ulike deler av sentrum. For å få nærmere innsikt i de

¹ Innstilling i Bergen bystyre (sak 83/21). *Evaluering av stengning for trafikk over Bryggen og Torget sommeren 2020*

² Innstilling i Bergen bystyre (sak 83/21). *Evaluering av stengning for trafikk over Bryggen og Torget sommeren 2020*

Samfunnsmessige konsekvensene, har vi samlet inn en rekke kvantitative og kvalitative data. For å vurdere konsekvensene for næringslivet, har vi gjennomført en spørreundersøkelse blant medlemmer i næringslivsorganisasjonene i Bergen. For å vurdere konsekvenser for befolkningen i og utenfor sentrum, har vi i samarbeid med Norstat, gjennomført en befolkningsundersøkelse, og intervjuer i felt en dag under «sommerstengingen». I tillegg har råd for medvirkning, velforeninger og andre sentrale aktører fått tilbud om å gjennomføre intervju eller gi skriftlige tilbakemeldinger via epost. Se Vedlegg 1 for en nærmere beskrivelse av metodene og datakildene som er benyttet i denne evalueringen.

2.4 Leserveiledning

Rapporten er strukturert på følgende måte:

- Kapittel 1 er et sammendrag av evalueringsrapporten
- Kapittel 2 beskriver formålet og fremgangsmåten for evalueringen
- Kapittel 3 beskriver forberedelser og gjennomføring av trafikktiltaket
- Kapittel 4 beskriver de trafikale virkningene av trafikktiltaket
- Kapittel 5 inneholder tilbakemeldinger fra næringsorganisasjoner og virksomheter
- Kapittel 6 inneholder tilbakemeldinger fra befolkningsundersøkelsen og andre tilbakemeldinger fra innbyggerne
- Kapittel 7 er vår oppsummerende vurdering

3. GJENNOMFØRING AV TRAFIKKTILTAKET

I dette kapittelet beskriver vi vedtaket om å gjennomføre trafikktiltaket, den praktiske gjennomføringen og informasjonstiltak som ble gjennomført. I tillegg beskriver vi hvilke lokale smittevernstiltak som var førende i Bergen under perioden. Beskrivelsene i dette kapittelet er basert på bystyrevedtak og informasjon fra Vestland Fylkeskommune, Miljøløftet og Bergen kommune.

3.1 Om trafikktiltaket

Endringen av kjøremønster over Torget og Bryggen ble gjennomført for første gang i perioden 4. juli til 16. august 2020. Evalueringen i etterkant konkluderte med følgende:

«Det er registrert en overvekt av positive virkninger for miljø, fremkommelighet og trafiksikkerhet, sammenlignet med trafikale/tilgjengelighetsmessige ulemper. Samtidig har det vært en rekke problematiske forhold knyttet til teknisk og praktisk gjennomføring, med en del uheldige trafikksituasjoner som resultat».¹

Bystyret vedtok å gjennomføre tiltaket på nytt i perioden 3. juli til 15. august 2021, med forutsetninger om visse endringer knyttet til gjennomføring og informasjonstiltak³. Disse er skissert under.

- Det vurderes mulige avbøtende tiltak for å begrense trafikale ulemper, herunder eventuelle tiltak for beboere, næringsliv og i bolig gatene på Fjellsiden. Berørte parter gis mulighet til innspill og vurderinger av mulige tiltak.

- Tidsvinduet for varelevering til Vågsbunnen optimaliseres i samarbeid med transportørbransjen.
- Det vurderes tiltak i samarbeid med politiet og veieierne for å øke trafikantenes skiltrespekt og for å optimalisere bruken av trafikkdirigenter.
- Det arbeides videre med relevante aktører for å sikre at datagrunnlaget GPS-er og veivisningsprogrammer som Google-maps benytter oppdateres, for best mulig å gi veibeskrivelser i henhold til ønsket trafikkmønster.

Under skisseres elementer ved den praktiske gjennomføringen av trafikktiltaket, samt hvilke informasjonstiltak som ble iverksatt.

3.2 Praktisk gjennomføring

Endringen av kjøremønster 3. juli til 15. august 2021 gjaldt personbiltrafikk og motorsykkel. Alle deler av sentrum var tilgjengelig, men gjennomgangstrafikken som tidligere gikk over Torget og Bryggen fikk nytt kjøremønster via Fløyfjellstunnelen. Fra sør ble det stengt for innkjøring til Torget fra krysset i Småstrandgaten/Strandgaten, og fra nord ble det stengt for innkjøring til Bryggen ved Bradbenken.

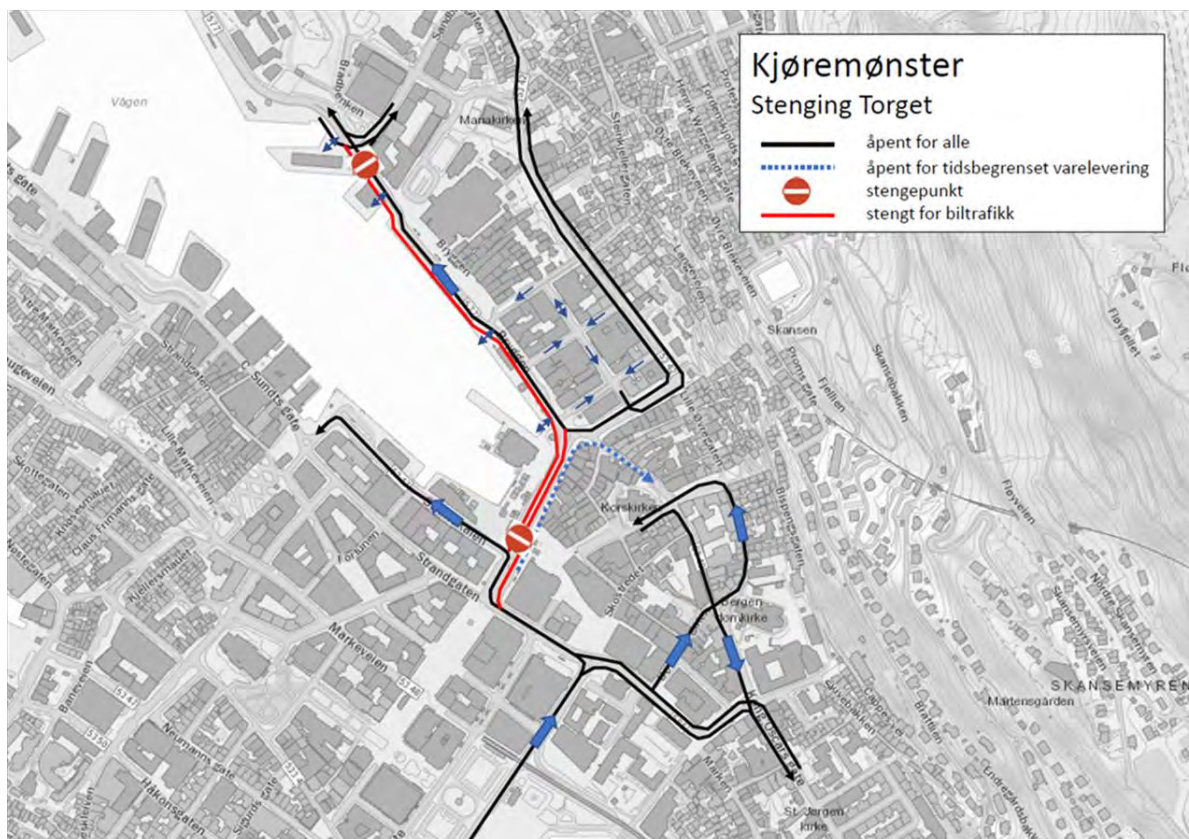
Kollektivtransport, taxi, moped og varetransport kunne kjøre over Torget og Bryggen i denne perioden. Det ble etablert nytt kollektivfelt på strekningen Festplassen til Torget, og i

³ Innstilling i Bergen bystyre (sak 83/21). Evaluering av stengning for trafikk over Bryggen og Torget sommeren 2020

Småstrandgaten, fra og med kryss Olav Kyrres gate, ble det forbudt for elbil i kollektivfelt. Varelevering var tillatt mellom kl. 05.00 og 15.00.

Figuren under viser kjøremønsteret i perioden.

Figur 1 Kjøremønster 3.7-15.8, utarbeidet av Miljøløftet

Stengepunkter var døgnbemannet av trafikkvakter. Det ble også skiltet ved stengepunkter og langs innfartsårene. Etter tilbakemeldinger fra 2020, ble det skiltet med stengt for gjennomkjøring i flere gater og veier i Fjellsiden. Dette for å begrense gjennomkjøring og unngå den uønskede trafikkkøningen man fikk i 2020.

Trafikkvaktene sin oppgave har vært å informere trafikantene om sommerstengingen og kjøremønster, og dekke til skiltene ved stenging av Fløyfjellstunnelen. Trafikkvaktene er sivilt mannskap og er ikke gitt myndighet til å stanse trafikk eller til å dispensere fra gjeldende skilting, altså å slippe trafikk inn mot skiltingen. Det er kun politiet som har denne myndigheten. I evalueringsrapporten for 2020-gjennomføringen står det at det tidlig ble klart at det var behov for mer aktiv trafikkdirigering, blant annet på grunn av personbiler som prøvde å ta seg fra Vetrilidsallmenningen mot Torget. Mange ønsket også å kjøre over Torget for varelevering utenfor det fastlagte tidsvinduet (kl. 10-14), noe som ble løst med en praktisk tilnærming som ikke var i tråd med skiltingen. Rapporten konkluderer med at det oppsto «en gråsoner mellom trafikkdirigering/veiledning og håndheving av skilting som mannskapene, og trolig en del trafikanter, opplevde som problematisk». Ved årets gjennomføring har man vært tydelige på mannskapet kun skal peke og informere, og ikke forsøke å stoppe trafikk som kjører mot vedtatt kjøremønster.

Det er krevende for politiet å håndheve det vedtatte kjøremønsteret, uten å bli tilført ekstra midler for dette. Dette representerer en utfordring, ettersom det å fysisk kunne hindre trafikk fra å kjøre over Torget/Bryggen sannsynligvis er en suksessfaktor for gjennomføring av trafikktiltaket. Selv om det ble skiltet med omkjøring og tilstrekkelig varslet med infoskilt i alle tilfartsveier, var det en del trafikk som ikke snudde eller kjørte de anbefalte rutene for å unngå Torget/Bryggen.

3.2.1 Gjennomførte informasjonstiltak

Det ble gjennomført en rekke informasjonstiltak i forbindelse med gjennomføringen av trafikktiltaket. Bystyret understreket at det var behov for å utarbeide mer omfattende informasjonstiltak i forkant av gjennomføringen av trafikktiltaket i 2021, sammenlignet med i 2020.⁴

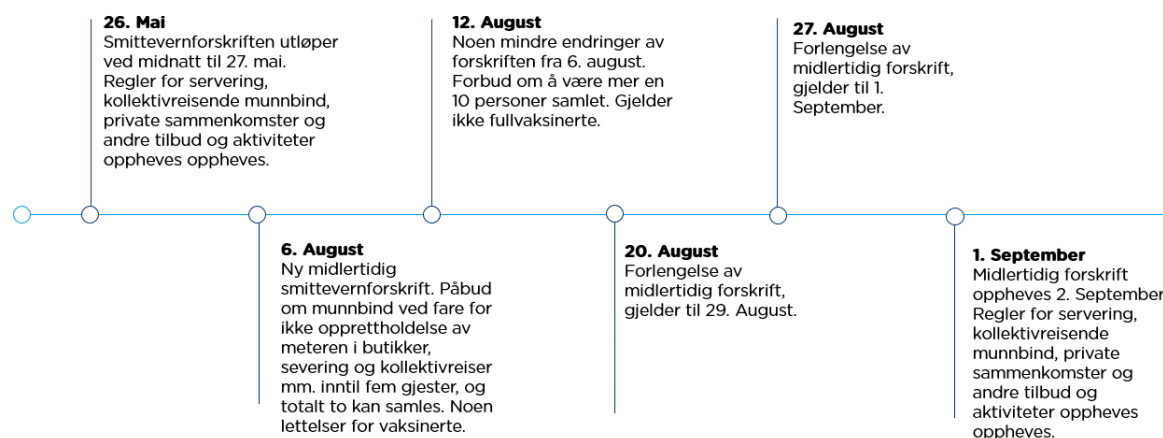
Målgruppene for informasjonstiltakene var innbyggere i Bergen og omegn, pendlere inn til Bergen by og tilreisende til Bergen⁵. I tillegg ble det også gjennomført informasjonstiltak direkte rettet mot næringslivet. Viktige formål med informasjonstiltakene var å gi informasjon om det nye kjøremønsteret på et tidlig tidspunkt samt å gi innbyggerne forståelse for hvorfor trafikktiltaket ble innført.

Det ble for eksempel gjennomført informasjonstiltak på fergene på E39 og på Hurtigruten, og reklame på nettsider som sendte leseren til informasjonssidene på Miljøløftets hjemmeside samt annonser i papirutgavene til Bergensavisen og Bergens Tidende. Det ble i forkant av gjennomføringen arrangert møter med representanter for næringslivet og med vareleverandører. Innbyggerne har fått muligheten til å gi tilbakemeldinger via Miljøløftets nettsider.

3.2.2 Virkninger av koronapandemien

Som for gjennomføringen i 2020, har samfunnet vært i en pandemisituasjon under gjennomføringen av trafikktiltaket i 2021. Dette kan ha påvirket noen aspekter vi belyser i denne evalueringen (som antall mennesker som reiste inn til sentrum eller besøkende til virksomheter i og utenfor sentrum). Figuren under er en tidslinje med lokale smittevernstiltak som har vært gjeldende i perioden trafikktiltaket har vært gjennomført.

Figur 2 Tidslinje med lokale smittevernstiltak i Bergen sommeren 2021

⁴ Innstilling i Bergen bystyre (sak 83/21). Evaluering av stengning for trafikk over Bryggen og Torget sommeren 2020

⁵ Medieplan Sommerstengt Bryggen og Torget

Den lokale smittevernsforskriften som var gjeldene i Bergen våren 2021 ble opphevd 26. mai. Bergen var derfor under nasjonale smittevernstiltak, og i trinn 3 i regjeringens gjenåpningsplan i julimåned. 6. august ble det etter økt smitte i Bergen innført ny lokal midlertidig forskrift som innebar noen begrensninger private samlinger, munnbind og smitteregistrering. Denne forskriften gjaldt til 2. september.

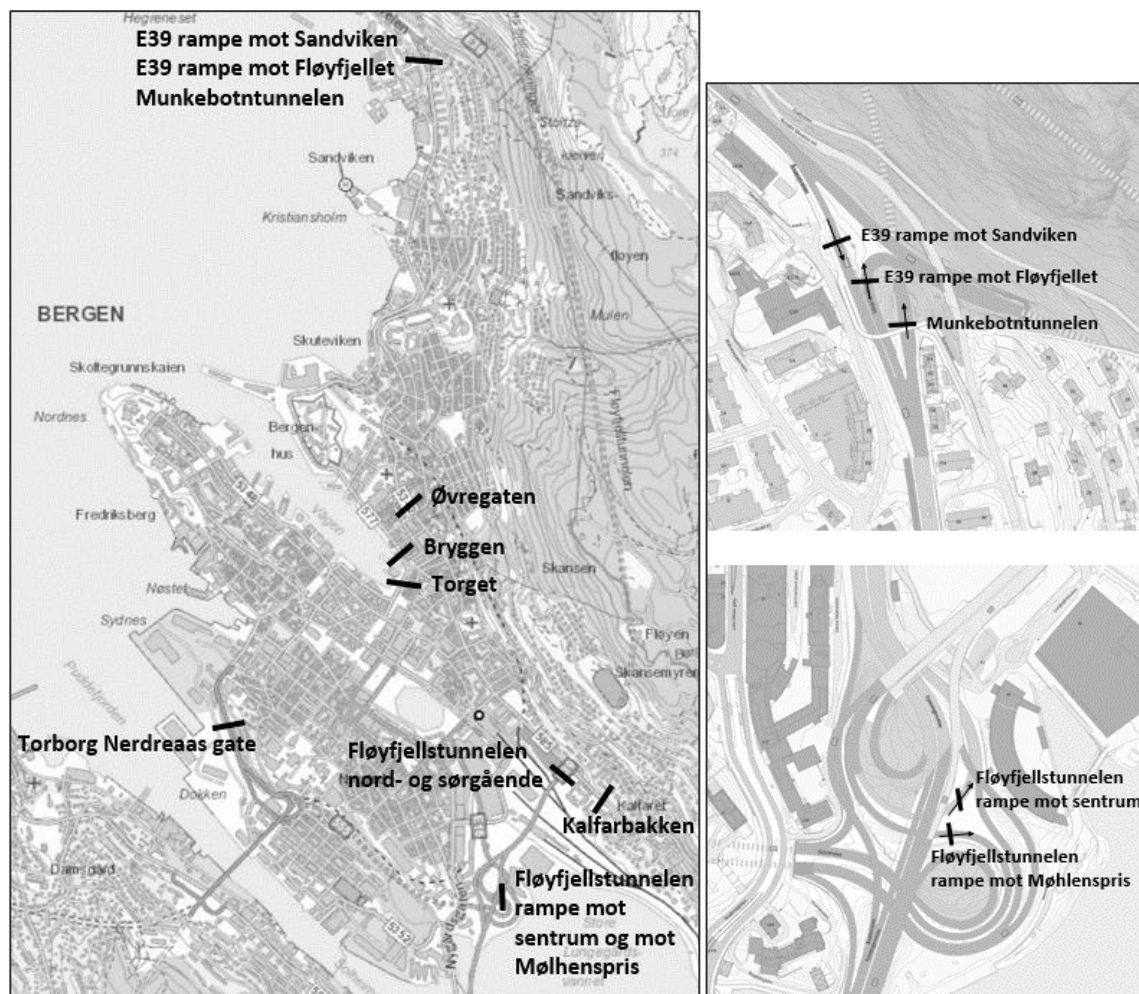
4. TRAFIKALE VIRKNINGER

I dette kapittelet oppsummerer vi de trafikale virkningene av trafikktiltaket. Kapittelet er basert på trafikkdata hentet ut fra 12 kontinuerlige tellepunkter i Bergen. I tillegg til trafikkdata fra tellepunktene, er det registrert trafikk ved hjelp av radarer i noen av gatene uten kontinuerlige tellinger, samt at det hentet inn data fra ulike aktører i Bergen. Dette omfatter fotgjengertellinger på Torget, tall fra parkeringshus, tall på kollektivreisende samt mobildata fra Telia.

4.1 Trafikktall

For å undersøke hvordan trafikken påvirkes av trafikktiltaket over Torget og Bryggen, er trafikktall fra et utvalg kontinuerlige tellepunkter i Bergen undersøkt. Dataene er hentet fra trafikkdata.no. Plasseringen av tellepunktene er vist i figur 4.1. Metoden for behandlingen av trafikkdataene ligger i vedlegg 1. I tillegg er det registrert trafikk ved hjelp av radarer i noen av gatene uten kontinuerlige tellinger. Se figur 5 plassering av midlertidige tellepunkt.

Figur 3 Plassering av kontinuerlige tellepunkt til venstre. Til høyre vises en spesifisering av plasseringen til tellepunktene i Sandviken og på Nygårdstangen

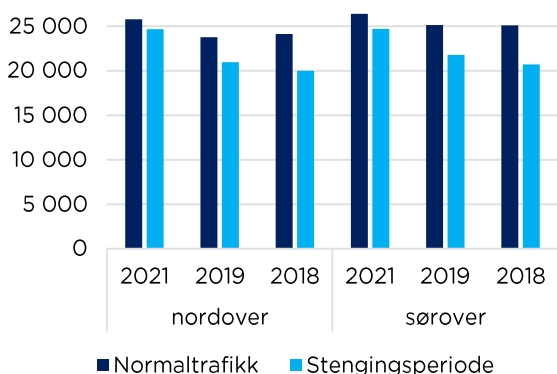

Observasjonene fra undersøkelsen er vist videre i figur 4 i form av stolpediagrammer. Diagrammene viser gjennomsnittlig trafikk per døgn i normaltrafikk og i stengingsperioden. Det er viktig å påpeke at i 2019 og 2018 var det ikke sommerstenging over Torget og Bryggen, og inndelingen i

normaltrafikk og i stengeperiode disse årene er kun for å ha et sammenligningsgrunnlag mot en eventuell endring i 2021 som følge av stengingen. I tillegg er en generell observasjon at gjennomsnittlig døgntrafikk i stengeperioden ligger noe under normaltrafikk i 2019 og 2018.

Figur 4 Trafikktall i kontinuerlige tellepunkter. 2018, 2019 og 2021 ved normaltrafikk (før 3/7 og etter 15/8) og stengeperioden (3/7 til 15/8) Det er skilt på retninger.

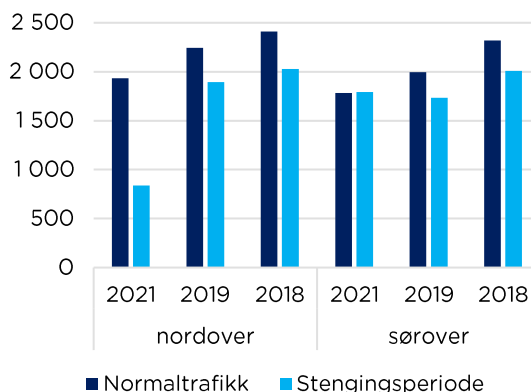
Fløyfjellstunnelen

I Fløyfjellstunnelen er det registrert over 3700 flere kjøretøy i nordgående retning og over 3100 flere kjøretøy i sørgående retning i gjennomsnittsdøgnet i stengingsperioden i 2021 enn i samme periode i 2019 og 2018.

Utenfor stengingsperioden er trafikken i de tre årene på omtrent samme nivå, men med litt flere (ca. 1100) passeringer i 2021 enn i 2019/2018, i begge retninger.

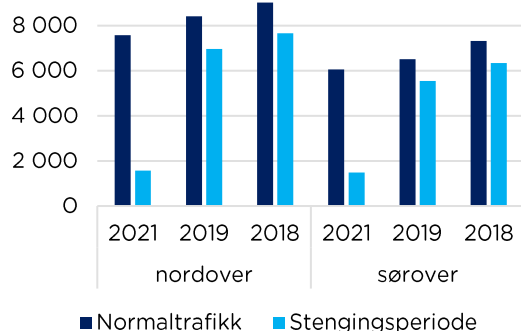
Øvregaten

Gjennomsnittlig trafikk per døgn i Øvregaten er lavere nordover i 2021 enn i 2019/2018. Dette gjelder særlig i stengeperioden med mer enn 50 prosent reduksjon, men også litt lavere utenfor stengingsperioden.

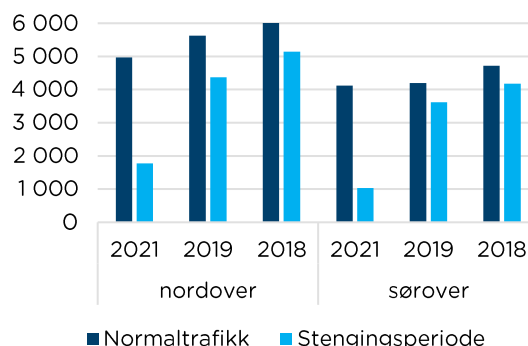
Sørover er trafikken i 2021 lik i normaltrafikk og stengeperioden. Normaltrafikken er noe lavere i 2021 enn i 2019/2018 mens den i stengeperioden var på samme nivå som i 2019, men noe lavere enn i 2018.

Torget

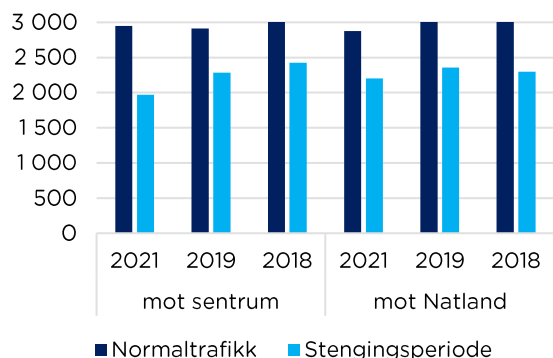
På Torget er registrert trafikk i stengingsperioden mye lavere i 2021 enn i samme periode i 2019/2018. Sammenlignet med normaltrafikk er nedgangen på rundt 80 prosent. Dette gjelder i nordgående og sørgående retning. I normaltrafikk, både sør- og nordover ligger 2021 litt lavere enn de to andre årene, men forskjellen er liten.

Bryggen

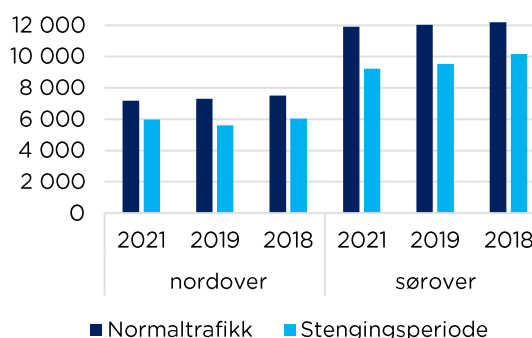
På Bryggen er gjennomsnittlig registrert trafikk, både nordover og sørøver mye mindre i stengingsperioden i 2021 enn i samme periode i 2019 og 2018. Sammenlignet med normaltrafikk er dette en nedgang på 70-80 prosent. I normaltrafikk ligger registrert trafikk i 2021 i sørgående retning på nivå med 2019 og 2018. I nordgående retning ligger registrert trafikk litt under 2019 og 2018.

Kalvarbakken

Registrert trafikk i stengingsperioden ligger i begge retninger på litt lavere i 2021 enn i samme periode i 2019 og 2018. For normaltrafikk ligger trafikken på likt nivå i alle de tre årene og i begge retninger.

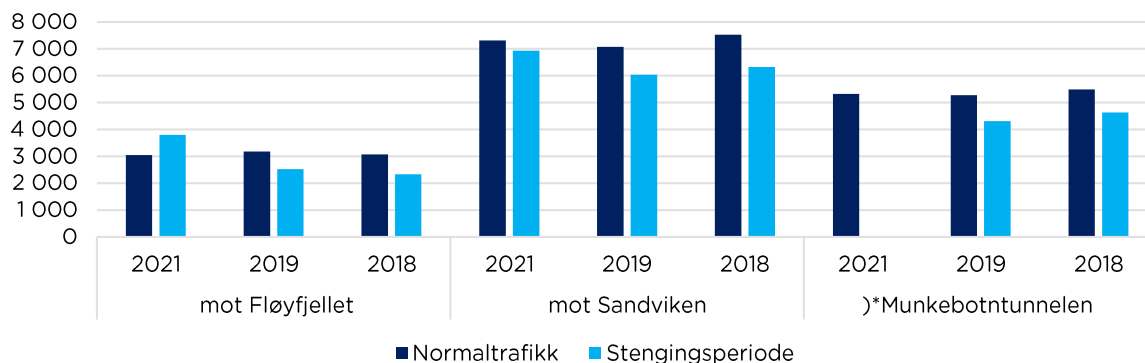
Torborg Nedreaas gate

I stengingsperioden er det i nordgående retning registrert lik gjennomsnittlig trafikk per døgn de tre årene. Det samme gjelder for normaltrafikk.

I sørgående retning er registrert trafikk i normaltrafikk lik i de tre årene. I stengingsperioden er trafikken litt lavere i 2021 enn i samme periode i 2019/2018.

Ramper Sandviken

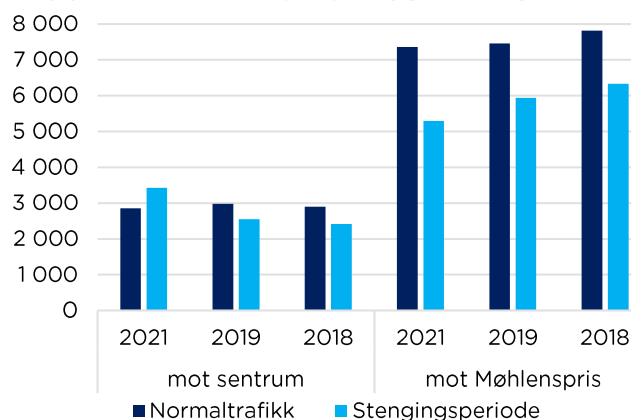

)* Tellepunktet i Munkebotntunnelen var i perioden 21. juni og utover ikke operativt i 2021. Derfor er tallene for 2021 ikke fullstendige.

I punktet E39 rampe mot Fløyfjellstunnelen er det registrert mer enn 1200 flere kjøretøy i stengingsperioden i 2021 enn i samme periode i 2019 og 2018. Sammenlignet med normaltrafikk ligger trafikken i stengingsperioden i 2021 gjennomsnittlig 600 kjøretøy høyere per døgn. I normaltrafikk er trafikken på samme nivå i de tre årene.

Det samme mønsteret kan sees i punktet E39 rampe mot Sandviken. Her er det også registrert mellom 600-900 flere kjøretøy i stengingsperioden i 2021 enn i samme periode i 2019 og 2018. Dette er litt under nivået i normaltrafikk. I normaltrafikk er trafikkmengden ca. lik de tre årene.

Fløyfjellstunnelen ramper på Nygårdstangen

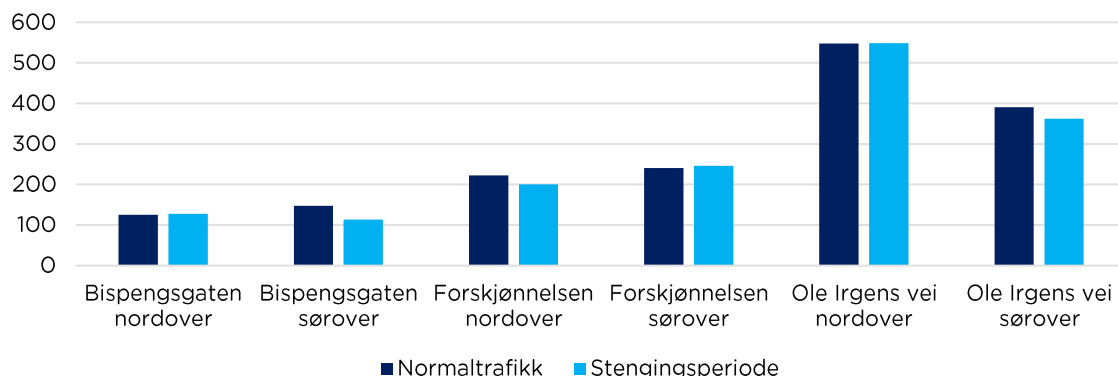
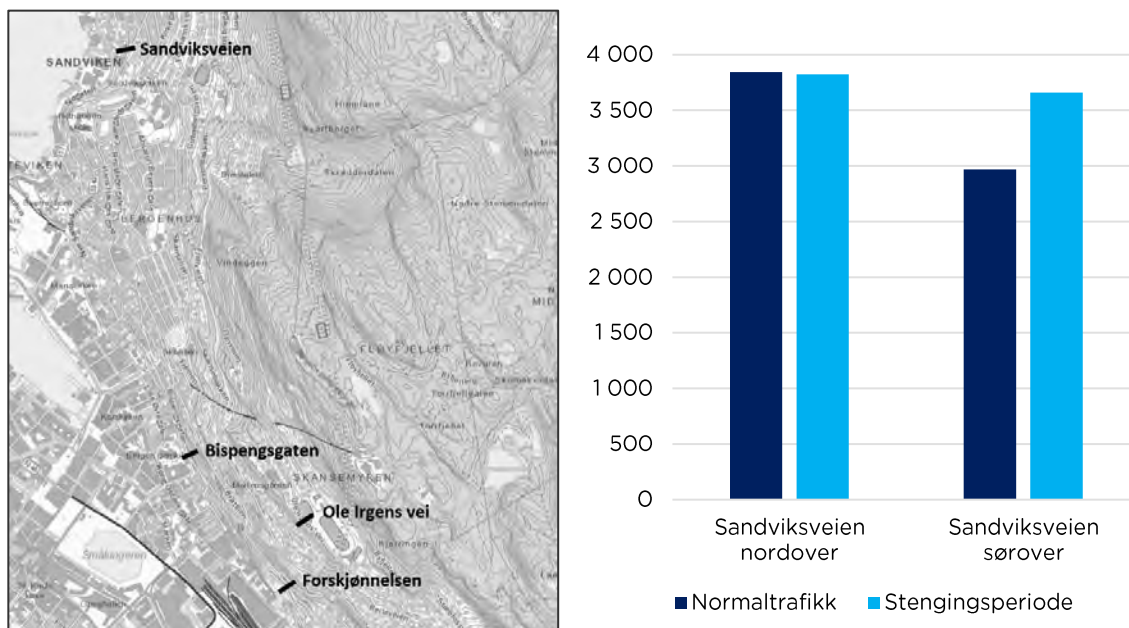

I punktet på rampen mot sentrum er det registrert i underkant av 1000 flere kjøretøy i stengingsperioden i 2021 enn i samme periode i 2019/2018. Dette er ca. 400 flere kjøretøy per døgn enn normaltrafikk. Uten stenging ligger gjennomsnittlig trafikk per døgn på samme nivå i de tre årene.

På rampen mot Møhlenspris er det gjennomsnittlig registrert 600-1000 færre kjøretøy per døgn i 2021 enn i 2019/2018 i stengingsperioden. Dette er ca. 1100 kjøretøy lavere enn normaltrafikk. I normaltrafikk ligger alle årene på ca. samme nivå.

I tillegg til uttak av trafikktall fra de kontinuerlige tellepunktene vist over, er det gjort en midlertidig registrering av trafikk i 2021 i fire andre punkter. Disse tellepunktene ble satt opp for å kompensere i områder hvor det ikke er faste tellepunkt, men hvor man ønsket å se hvorvidt stengingen påvirket trafikken. Et eksempel er punktene i Fjellsiden, som er satt opp for å kontrollere at det ikke ble uønskede trafikkkøkninger her. Plasseringen til disse punktene er vist i figur 5, og diagrammene viser resultatet.

Figur 5 Plassering av midlertidige tellepunkt i 2021

Den midlertidige registreringen viser at gjennomsnittlig trafikk per døgn i Sandviksveien nordover er lik over hele perioden. For Sandviksveien sørøver er gjennomsnittlig trafikk per døgn i stengningsperioden 23 prosent høyere enn normaltrafikk. Dette tilsvarer 700 kjøretøy. I Bispengsgaten nordover, Forskjønnelsen sørøver og Ole Irgens vei nordover er endringen i trafikk et gjennomsnittlig døgn i stengningsperioden under 2,5 prosent høyere enn i normaltrafikk. I Bispengsgaten sørøver er det registrert en nedgang på 23 prosent i stengningsperioden i sammenligning med normaltrafikk. Det er også registrert en nedgang i Forskjønnelsen nordover og Ole Irgens vei sørøver i stengningsperioden i forhold til normaltrafikk. Nedgangen er gjennomsnittlig på 10 prosent og 7 prosent per døgn. Trafikktallene fra de faste tellepunktene viser at i stengningsperioden i 2021 øker trafikken litt i noen alternative ruter til Bryggen og Torget, i forhold til samme periode i 2019 og 2018. Dette gjelder primært E39 Fløyfjellstunnelen og ramper på og av E39. Generelt ligger trafikken i stengningsperioden lavere enn normaltrafikk.

I de midlertidige tellepunktene er det kun Sandviksveien sør som får en økning, i de resterende er det registrert en nedgang/lik trafikk i stengningsperioden i forhold til utenom stenging. At det ikke er økning i tellepunktene i Fjellsiden indikerer at det ikke har vært alternative kjøreruter til eller forbi Bryggen og Torget via Fjellsiden og at tiltak som ble iverksatt for å unngå dette har fungert.

4.2 Andre datakilder

I tillegg til trafikkdata fra tellepunktene er det hentet inn data fra ulike aktører i Bergen. Dette omfatter fotgjengertellinger fra Torget, tall om parkering fra Bergen parkering og Apcoa Parkering, tall på kollektivreisende fra Skyss og antall turer mellom egendefinerte soner hentet ut ved hjelp av mobildata fra Telia. Disse dataene er hentet inn for å nærmere se på virkningen av stengingen.

Dataene er fremstilt i stolpediagrammer, hvor horisontalaksen angir ukenummer og vertikalaksen angir verdien. Vertikalaksene er ulike, slik at diagrammene kan ikke sammenlignes direkte. For lettere å se sammenhenger kan det være verdt å nevne at sommerstengingen på Torget og Bryggen varte fra uke 27 til uke 32 og fellesferien var i uke 28, 29 og 30.

Analyse av mobildata

Det er hentet inn mobildata som viser antall turer per døgn mellom egendefinerte soner i Bergen sentrum, og i områdene rundt. En eventuell endring i antall turer mellom sonene kan indikere om sommerstengingen har innvirkning på reismønsteret i sentrum.

Figur 6 Inndeling av soner for uthenting av turer fra mobildata i Bergen sentrum.

Sentrum ble delt inn i følgende soner:

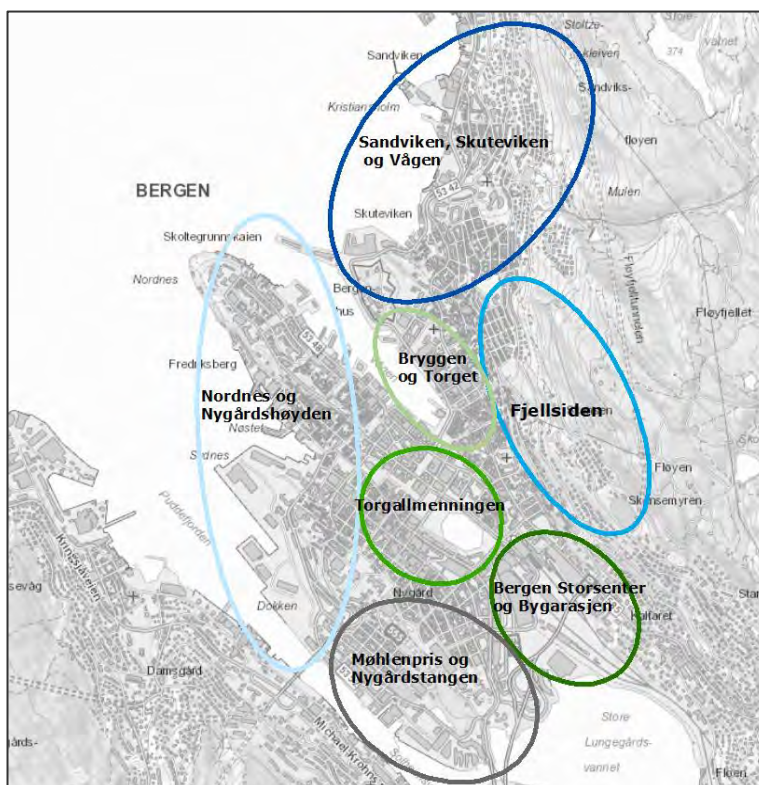
1. Bryggen og Torget
2. Torgallmenningen
3. Nordnes og Nygårdshøyden
4. Møhlenpris og Nygårdstangen
5. Bygarasjen/Bergen Storsenter
6. Sandviken, Skuteviken og Vågen
7. 14. Fjellsiden

Inndelingen er vist i figur 6.

For at det skal registreres en tur til en sone, må enheten oppholde seg i gitt sone i minimum 20 minutter. Resultatene er vist i diagrammene under og viser gjennomsnittlig antall turer til

en gitt sone, per hverdagsdøgn i den registrerte uken fordelt på reisehensikt. En uke med hverdagsdøgn er altså mandag – fredag. Uke 25 og 26 er før stenging, uke 27 – 32 er stengingsperioden og uke 33 – 35 er etter stenging.

Turene er delt inn i arbeidsreiser, hjemreiser og øvrige reiser. Hjemreiser er reiser til fast bosted, arbeidsreiser er reiser til arbeidssted og øvrige reiser er alle andre reiser. Ved å skille på reiseformålene kan vi se hvordan ulike soner er preget av ulik aktivitet. Noen soner er mer utpregede boligsoner med stor andel hjemreiser, mens andre har stor andel arbeidsreiser og øvrige reiser, som tyder på stor konsentrasjon av arbeidsplasser og publikumsrettet virksomhet.

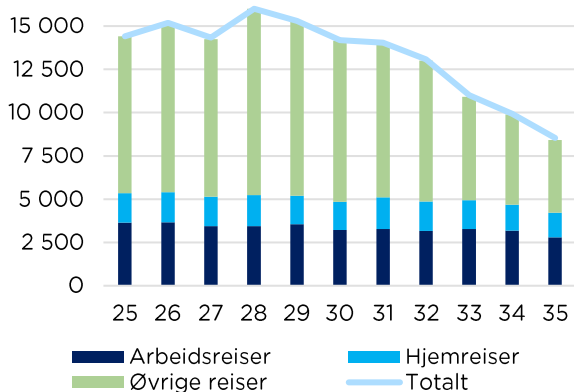

Inndelingen i reiseformål gir oss mer informasjon til hvordan vi skal tolke endringer i totalt antall reiser gjennom perioden vi undersøker.

Tall for helgene eksisterer, men er ikke tatt med ettersom de varierer mye. Generelt er lørdagene med, et par unntak, noe lavere enn hverdagene, mens søndagene er klart lavere.

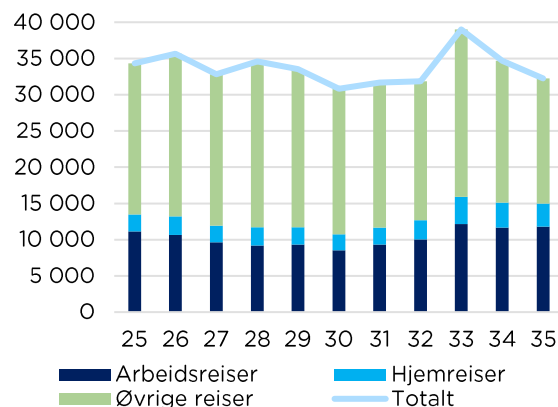
Figur 7 Mobildata. antall personer som reiser til gitte soner i Bergen sentrum i den undersøkte perioden

Til Bryggen og Torget

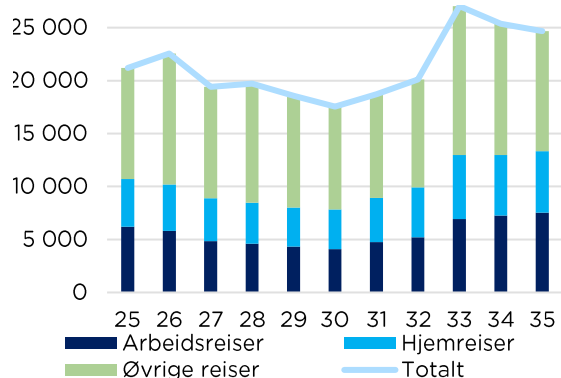
Til området Bryggen og Torget ligger antall arbeidsreiser gjennomsnittlig på mellom 2800-3600 per døgn og antall hjemreiser ligger gjennomsnittlig mellom 1400-1800 per døgn i alle ukene. Øvrige reiser er relativt stabilt med et fall mot slutten av stengeperioden. Fra uke 32 har antall turer per døgn til Bryggen og Torget en klar nedadgående trend. Dette skyldes primært et stort fall i øvrige reiser.

Til Torgallmenningen

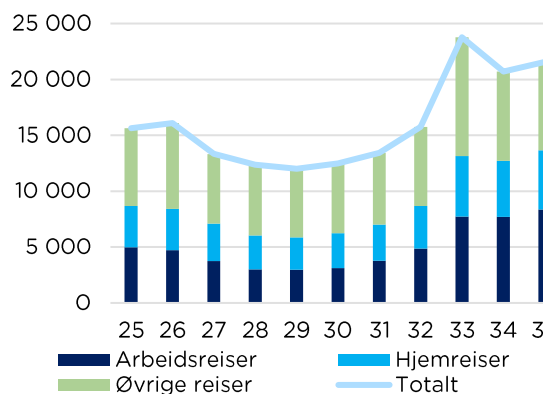
Totalt ligger antall turer til Torgallmenningen gjennomsnittlig mellom 31000-39000 per døgn over hele perioden. Lavest ligger uke 30, 31, 32 og 35, og høyest ligger uke 33. Gjennomsnittlig antall arbeidsreiser per døgn er lavest i uke 27-31, med ca. 9000 turer per døgn. Antall arbeidsreiser ligger høyest i uke 25, 26 og 33-35, med rundt 10000-12000 turer per døgn. Gjennomsnittlig antall hjemreiser ligger mellom 2300-2700 turer per døgn i uke 25-32. I uke 33-35 ligger hjemreiser noe høyere med gjennomsnittlig 3200-3800 turer per døgn.

Til Nordnes og Nygårdshøyden

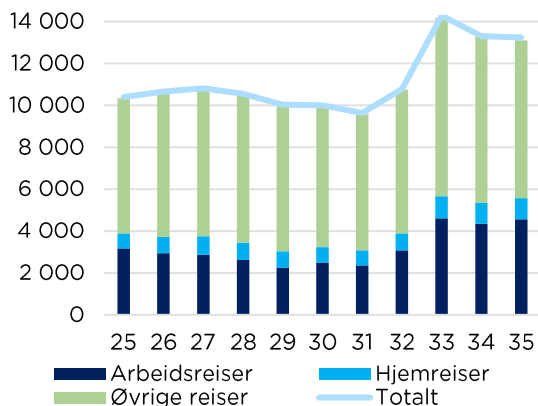
Til området Nordnes og Nygårdshøyden ligger gjennomsnittlig antall hjemreiser per døgn lavest for uke 28, 29 og 30, med rundt 3700 turer per døgn. Høyest antall hjemreiser er registrert i uke 33, 34 og 35, med gjennomsnittlig over 5700 turer per døgn. Arbeidsreiser har samme trend, lavest antall turer i uke 28-30, med gjennomsnittlig 4100-4600 turer per døgn og høyest antall arbeidsreiser i uke 33-35, med over 6900 turer per døgn. Øvrige reiser er lavest i uke 30 og 31, med ca. 9800 turer per døgn og høyest i uke 33 med gjennomsnittlig 14000 turer per døgn. Totalt antall turer til området følger samme mønster som arbeids- og hjemreiser, med topp i uke 33 og lavest antall reiser i uke 30.

Til Møhlenpris og Nygårdstangen

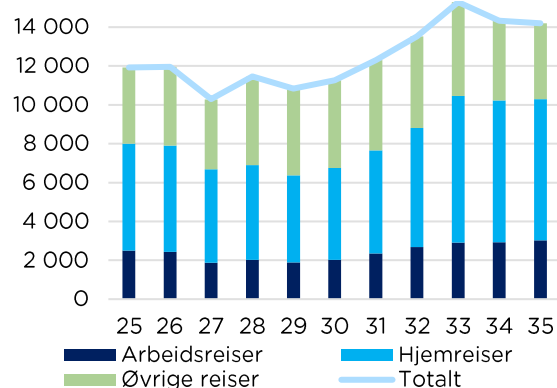
Totalt antall reiser til området Møhlenpris og Nygårdstangen er lavest i uke 27-31, med gjennomsnittlig antall 12000-13400 turer per døgn. Høyest ligger uke 33 - 35 med gjennomsnittlig 20700-23800 turer per døgn. Øvrige reiser ligger høyest i uke 33 med gjennomsnittlig 10600 turer per døgn og resterende uker ligger gjennomsnittlige øvrige turer mellom 6000-8000 turer per døgn. Hjemreiser og arbeidsreiser ligger høyest i uke 33-35, med gjennomsnittlig antall turer mellom 5000-5400 hjemreiser per døgn og 7700-8400 arbeidsreiser per døgn. Hjemreiser ligger lavest i uke 27-31 med gjennomsnittlig 2900-3300 turer per døgn. Arbeidsreiser ligger lavest i uke 28, 29 og 30 med rundt 3000 turer gjennomsnittlig per døgn.

Til Bergen Storsenter og Bygarasjen

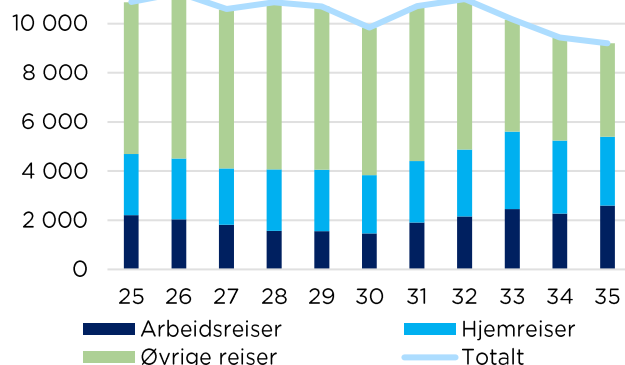
Til området rundt Bergen storsenter ligger gjennomsnittlig totalt antall turer per døgn mellom 9600–10900 i uke 25–32. I uke 33–35 ligger totalt antall turer gjennomsnittlig på 13300–14300 turer per døgn. Øvrige turer ligger gjennomsnittlig mellom 6500–8500 turer per døgn per uke i hele perioden. Antall hjemreiser ligger gjennomsnittlig mellom 700–1100 turer per døgn, hvor uke 33 ligger høyest og uke 31 ligger lavest. Antall arbeidsreiser ligger høyest i uke 33–35, med gjennomsnittlig over 4400 turer per døgn per uke. Uke 28–31 ligger lavest med gjennomsnittlig 2300–2600 turer per døgn.

Til Sandviken, Skuteviken og Vågen

Totalt ligger antall reiser gjennomsnittlig mellom 10800–12300 turer per døgn i uke 25–31. I Uke 32–35 ligger totalt antall turer gjennomsnittlig mellom 13500–15300 turer per døgn. Antall hjemreiser til Sandviksområdet ligger høyest i uke 33–35, i gjennomsnitt rundt 7500 turer per døgn. I uke 27–30 ligger antall hjemreiser mellom 4500–4900 turer per døgn. Antall arbeidsreiser ligger lavest i uke 27–30, med et gjennomsnittlig antall turer per døgn rundt 2000 reiser. Uke 35 har høyest gjennomsnittlig arbeidsreiser per døgn på 3000 turer. Antall arbeidsreiser i resterende uker ligger mellom 2300–2900 turer per døgn.

Til Fjellsiden

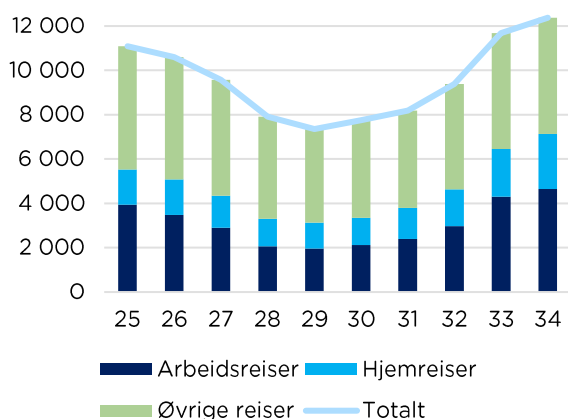

Totalt antall reiser til Fjellsiden ligger gjennomsnittlig mellom 9200–11000 per døgn per uke. Det er en nedgang i antall reiser i uke 30 og 33–35, i forhold til resten av perioden. I uke 33–35 ligger øvrige reiser til området lavere enn resterende uker, med mellom 3800–4600 turer. I resterende uker ligger øvrige reiser gjennomsnittlig mellom 6000–7000 turer per døgn per uke. Antall hjemreiser ligger jevnt over perioden, gjennomsnittlig mellom 2300–3000 per døgn per uke, med unntak av uke 33 som ligger litt høyere, med gjennomsnittlig 3200 reiser per døgn. Antall arbeidsreiser ligger gjennomsnittlig på 2200 per døgn i uke 25 og synker ned til 1500 i uke 30, før antallet går opp til gjennomsnittlig 2600 turer per døgn i uke 35.

Mobildataene som er tatt ut for reiser til sentrum viser at det er omtrent like mange personer til sentrale deler av sentrum før og under stengeperioden. Utenfor de mest sentrale sonene er mønsteret litt forskjellig, men dette kan forklares av reiser og aktivitet tilknyttet viktige målpunkt som ligger i sonene, som for eksempel semesterstart ved Universitetet i Bergen. For Torget og Bryggen er det en tydelig nedgang i bevegelser etter stengingsperioden (fra uke 32). Det er hovedsakelig antall besøkende (øvrige reiser) som reduseres, mens arbeids- og hjemreiser er relativt stabile. Samtidig opplever flere av sonene en tydelig økning i aktivitet fra uke 31/32/33.

I befolkningsundersøkelsen (kapittel 6) er det noen bydeler som svarer at de vil foretrekke å handle utenfor sentrum når Bryggen og Torget er stengt. Spesielt gjelder dette Åsane, Fyllingsdalen og Arna. For å se om svarene gjenspeiler det vi kan lese ut av mobildataene, er det i tillegg til dataene over tatt ut gjennomsnittlig antall reiser per døgn per uke og gjennomsnittlig antall reiser og prosentandel pr reisehensikt pr døgn før stengingsperioden, under stengingsperioden og etter stengingsperioden, fra omliggende områder og til sentrum. En uke er definert som mandag – fredag. **Sentrum** er her utvidet til de syv sonene vist i figur 6.

Fra Åsane

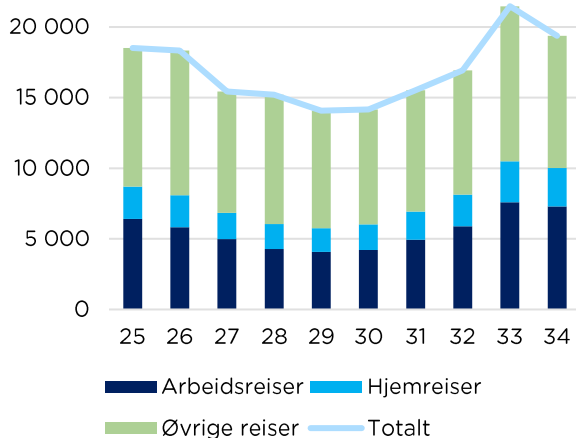

Fra Åsane var det en nedgang på ca. 2500 turer per døgn under stenging, sammenlignet med før stenging (ca. 23% nedgang). I forhold til etter stengingsperioden var nedgangen i stengingsperioden på ca. 3600 turer per døgn (ca. 30% nedgang)

Gjennomsnittlig turer totalt per døgn:

Før stenging: 10849 turer per døgn (A = Arbeidsreiser: 34% H = hjemreiser: 15% Ø = øvrige reiser: 51%)
 Under stenging: 8360 turer per døgn (A: 29% H: 16% Ø: 56%)
 Etter stenging: 12030 turer per døgn (A: 37% H: 19% Ø: 44%)

Fra Fyllingsdalen

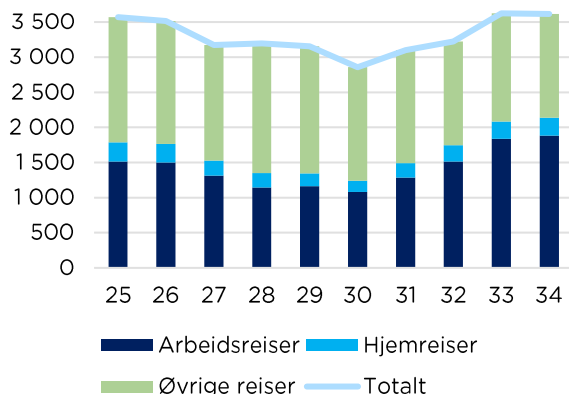

Fra Fyllingsdalen var det rundt 3000 færre turer gjennomsnittlig per døgn (ca. 16% nedgang) under stenging enn før stenging. I forhold til etter stengingsperioden var det under stenging ca. 5000 færre turer per døgn (ca. 25% nedgang)

Gjennomsnittlig turer totalt per døgn:

Før stenging: 18424 turer per døgn (A: 33% H: 12% Ø: 54%)
 Under stenging: 15220 turer per døgn (A: 31% H: 13% Ø: 56%)
 Etter stenging: 20422 turer per døgn (A: 36% H: 14% Ø: 50%)

Fra Arna

Fra Arna var det en variasjon på ca. 500 turer (ca. 15% nedgang) gjennomsnittlig per døgn mellom stengingsperioden og før/etter stenging.

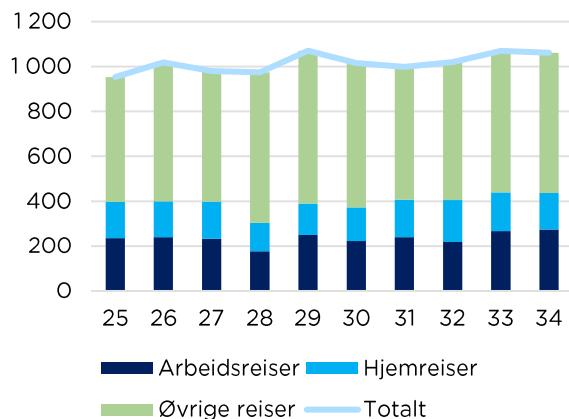
Gjennomsnittlig turer totalt per døgn:

Før stenging: 3543 turer per døgn (A: 43% H: 8% Ø: 50%)

Under stenging: 3117 turer per døgn (A: 40% H: 6% Ø: 53%)

Etter stenging: 3618 turer per døgn (A: 42% H: 7% Ø: 51%)

Fra Flesland

Fra Flesland og inn til sentrum var antallet turer ganske stabilt gjennom hele perioden.

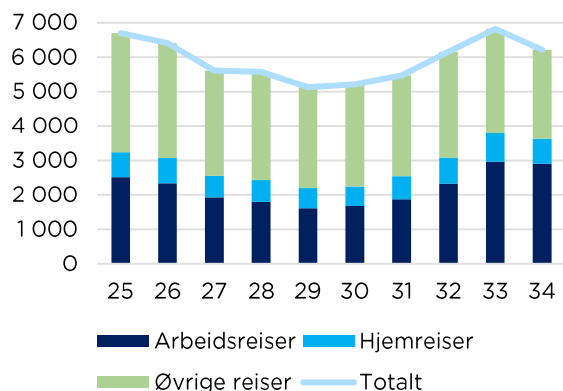
Gjennomsnittlig turer totalt per døgn:

Før stenging: 989 turer per døgn (A: 24% H: 16% Ø: 60%)

Under stenging: 1010 turer per døgn (A: 22% H: 15% Ø: 62%)

Etter stenging: 1065 turer per døgn (A: 25% H: 16% Ø: 59%)

Fra Askøy

Fra Askøy var det en nedgang på ca. 1000 turer (ca. 15% nedgang) gjennomsnittlig per døgn under stenging, i forhold til før og etter stenging.

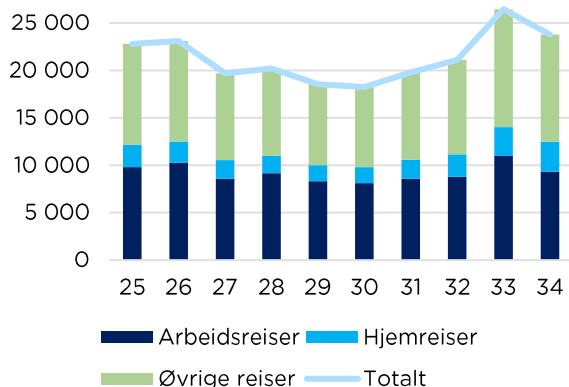
Gjennomsnittlig turer totalt per døgn:

Før stenging: 6552 turer per døgn (A: 37% H: 11% Ø: 52%)

Under stenging: 5524 turer per døgn (A: 34% H: 12% Ø: 55%)

Etter stenging: 6515 turer per døgn (A: 45% H: 12% Ø: 43%)

Fra Kronstad og Nesttun

Fra Kronstad og Nesttun var det i stengingsperioden en nedgang på ca. 3500 turer gjennomsnittlig per døgn, sammenlignet med før stenging (ca. 15% nedgang). I forhold til etter stenging, var det i stengingsperioden en nedgang på ca. 5500 turer per døgn (ca. 22% nedgang).

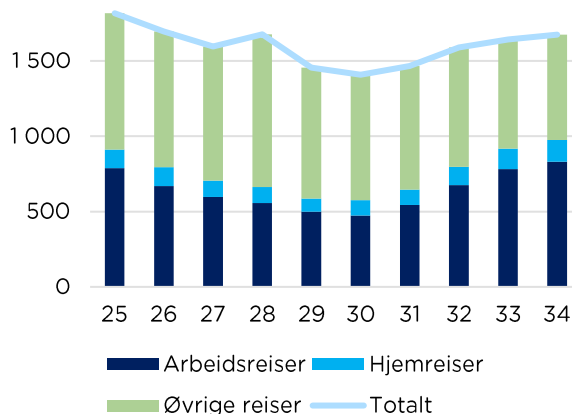
Gjennomsnittlig turer totalt per døgn:

Før stenging: 22954 turer per døgn (A: 44% H: 10% Ø: 46%)

Under stenging: 19592 turer per døgn (A: 44% H: 10% Ø: 46%)

Etter stenging: 25118 turer per døgn (A: 40% H: 12% Ø: 47%)

Fra Alver

Fra Holsnøy og Hundvin var gjennomsnittlig turer per døgn i stengingsperioden ca. 200 turer lavere enn før stenging (ca. 10% nedgang). I forhold til etter stengingen, ligger gjennomsnittlig turer per døgn i stengingsperioden ca. 100 turer lavere (ca. 5% nedgang).

Gjennomsnittlig turer totalt per døgn:

Før stenging: 1756 turer per døgn (A: 41% H: 7% Ø: 51%)

Under stenging: 1532 turer per døgn (A: 36% H: 7% Ø: 57%)

Etter stenging: 1659 turer per døgn (A: 49% H: 8% Ø: 43%)

Den største andelen av reiser til sentrum kommer fra Fyllingsdalen, Kronstad og Nesttun. Andelen er ca. 28 prosent og ca. 36 prosent av alle turer fra omliggende områder til sentrum. Nedgangen i gjennomsnittlig turer totalt per døgn i stengeperioden sammenlignet med før og etter stenging, er høyest (over 20% nedgang) fra Åsane, fra Fyllingsdalen og fra Kronstad og Nesttun. Resterende soner har en nedgang på ca. 15% i stengeperioden i forhold til før og etter, med unntak av Alver som ligger på 5 – 10 prosent nedgang og Flesland som ligger likt over hele perioden.

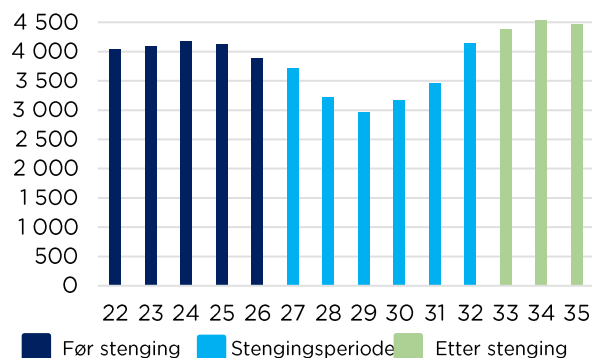
Av de totale reisene fra de omliggende områdene er 40 – 60 prosent av reisene øvrige reiser. For Flesland ligger andelen øvrige reiser likt over hele perioden, på ca. 60%. For sonen Kronstad og Nesttun ligger øvrige reiser jevnt på 46% av alle reiser. For resterende soner ligger andelen øvrige reiser høyest i stengeperioden (53-57%), og noe lavere før (50-53%) og lavest etter stenging (42-47%). En årsak til dette kan være at sommerferien i stor grad er sammenfallende med stengingen og da er det flere som foretar fritidsreiser til sentrum fra omliggende områder.

Andelen arbeidsreiser fra de omliggende sonene og til sentrum, går for de fleste sonene ned i stengeperioden sammenlignet med før og etter. Andelen hjemreiser ligger ganske stabilt over hele perioden.

Analyse av parkeringsdata

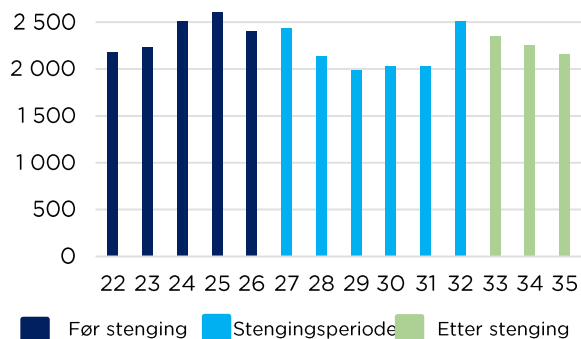
I tillegg til mobildata er det mottatt data på antall innkjørende i parkeringshusene Bygarasjen, Klostergarasjen og Rosenkrantz P-hus i perioden 1. juni 2021–31. august 2021. Gjennomsnittlig antall innkjørende per døgn i oppgitt uke er vist for de tre parkeringshusene. En uke er definert fra mandag – fredag, og ukenummeret er angitt på horisontalaksen. Fargene på stolpene definerer om uken er før, under eller etter stengingsperioden.

Bygarasjen

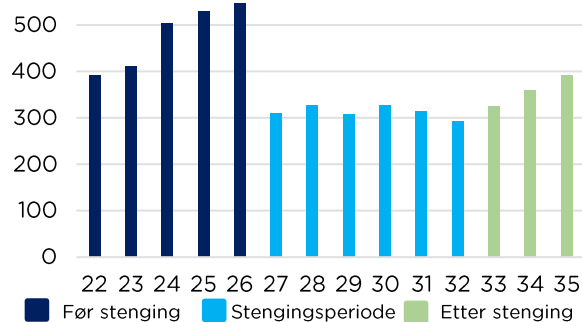
I Bygarasjen er det registrert en nedgang i besøkende fra uke 25, med en særlig tydelig nedgang i perioden uke 28 – uke 31. Nedgangen ligger gjennomsnittlig på rundt 1000-1500 kjøretøy per døgn i forhold til før uke 28 og etter uke 31. Dette forløpet samsvarer med vanlig ferietid.

Klostergarasjen

I Klostergarasjen er det registrert en nedgang i besøkende i perioden uke 28 – uke 31. Nedgangen ligger gjennomsnittlig på mellom 250-500 kjøretøy per døgn i forhold til før uke 28 og etter uke 31. Klostergarasjen samsvarer rimelig godt med Bygarasjen frem til og med uke 32. I uke 33 ble den midlertidige Covid forskriften varslet forlenget til uke 34 og uken etter helt uke 39. Disse forlengelsene kan ha påvirket belegget i Klostergarasjen. Om det er selve forskriften eller at det er en indikasjon på “den nye hverdagen,” med mer hjemmekontor, blir spekulasjon. Man må se an belegget over lengre tid.

Rosenkrantz P-hus

I Rosenkrantz P-hus er det registrert i gjennomsnitt ca. 300 innkjørende per døgn i uke 27 – uke 33. I uke 22 og 23 lå gjennomsnittet på ca. 400 innkjørende per døgn, i uke 24–26 var gjennomsnittet over 500 innkjørende og i ukene 34 og 35 ligger gjennomsnittlige innkjøringer per døgn opp mot 400.

Tallene på besøkende i Bygarasjen og Klostergarasjen går litt ned i uke 28 – 31, men nedgangen er liten og det antas at denne nedgangen i hovedsak skjer som følge av sommerferie. I Rosenkrantz P-hus er det en stor nedgang i antall besøkende fra uke 26 til uke 27, og til uke 33. For å komme til Rosenkrantz må man enten kjøre via Øvregaten fra nord eller via Bryggen fra sør, og i og med at Bryggen og Torget er stengt i uke 27-32 vil det kun være mulig å ankomme parkeringshuset fra nord i tidsrommet med stenging. Nedgangen er således forventet, ut fra den reduserte tilgjengeligheten til parkeringshuset.

Analyse av passasjertall for buss

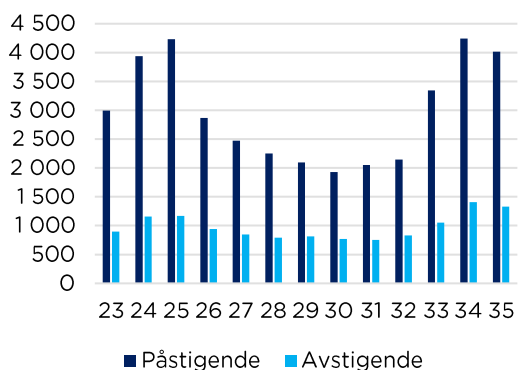
Det er også mottatt data for antall på- og avstigende på bussholdeplassene Bryggen A og B, og Torget A, B, C og D fra Skyss. Tallene er fra perioden uke 23 – uke 35. Tallene for av- og påstigende er vist totalt per uke. Figur 8 viser plasseringen til bussholdeplassene. Holdeplass Bradbenken er ikke med i utvalget. Bradbenken sørover antas å ha relativt mange avstigende siden den ligger i starten av Bryggen.

Figur 8 Plassering av bussholdeplasser på Torget og Bryggen. (Kilde: Skyss)

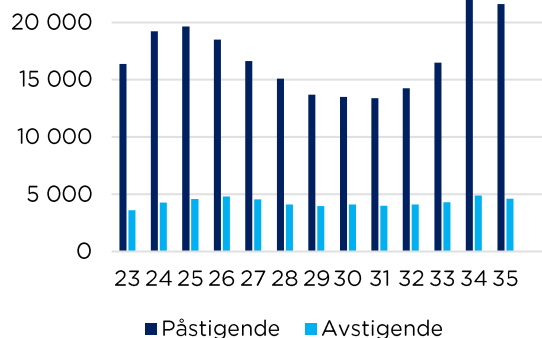
Figur 9 På- og avstigende passasjerer på noen holdeplasser i sentrum. NB! Vertikalaksen har ulike verdi

Torget A – nordgående

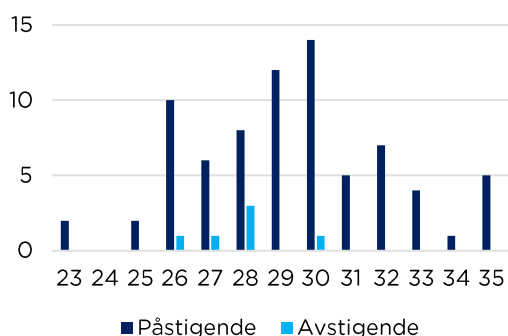
Antall avstigende på Torget A ligger i uke 23, 26, 27, 28, 29, 30, 31 og 32 mellom 700–900 totalt per uke. I uke 24, 25, 33, 34 og 35 ligger antall avstigende per uke over 1000 totalt per uke. Høyest ligger uke 34 med totalt 1400 avstigende. Antall påstigende ligger i uke 27–32 mellom 2000–2500 per uke. Høyest ligger uke 24, 25, 34 og 35 med 4000–4300 påstigende totalt per uke.

Torget B – nordgående

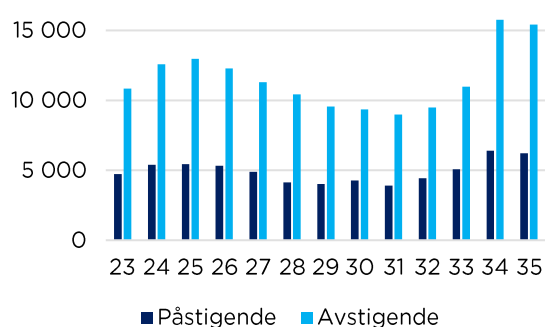
Antall avstigende på Torget B per uke ligger mellom 3600–4900, hvor uke 23 ligger lavest og uke 34 ligger høyest. Antall påstigende per uke ligger mellom 13500–22600 personer. Ukene 29, 30, 31 og 32 ligger lavest med totalt 13500–14200 påstigende per uke. Høyest ligger uke 34, med totalt 22600 påstigende.

Torget C – nordgående

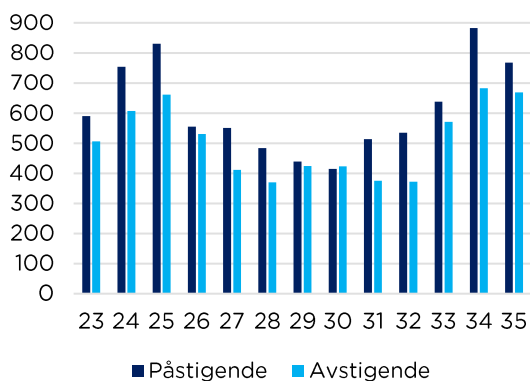
På holdeplassen Torget C er det totalt 82 av- og påstigende passasjerer over hele perioden.

Torget D – sørgående

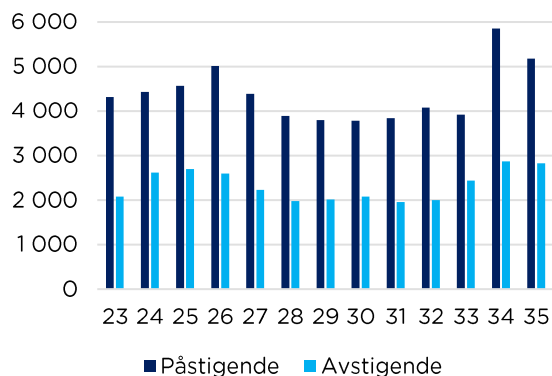
På holdeplassen Torget D ligger antall avstigende totalt per uke mellom 9000–15800 personer. Lavest ligger uke 29, 30, 31 og 32, med totalt 8900–9600 avstigende totalt per uke. Høyest ligger uke 34 og 35, med rundt 15600 avstigende per uke. Antall påstigende ligger rundt totalt 4000-5000 påstigende per uke, med unntak av uke 34 og 35 som ligger rundt 6300 påstigende per uke. Lavest ligger uke 31 med 3900 påstigende i uken.

Bryggen A – nordgående

På Bryggen A ligger antall avstigende mellom 400–700 totalt per uke. Høyest ligger uke 25, 34 og 35 med like under 700 avstigende totalt per uke. Antall påstigende på Bryggen A ligger lavest i uke 30 med 400 totalt per uke. Høyest ligger uke 25 og 34 med over 800 påstigende per uke. Ukene 26–32 og uke 23 ligger alle under 600 påstigende per uke.

Bryggen B – nordgående

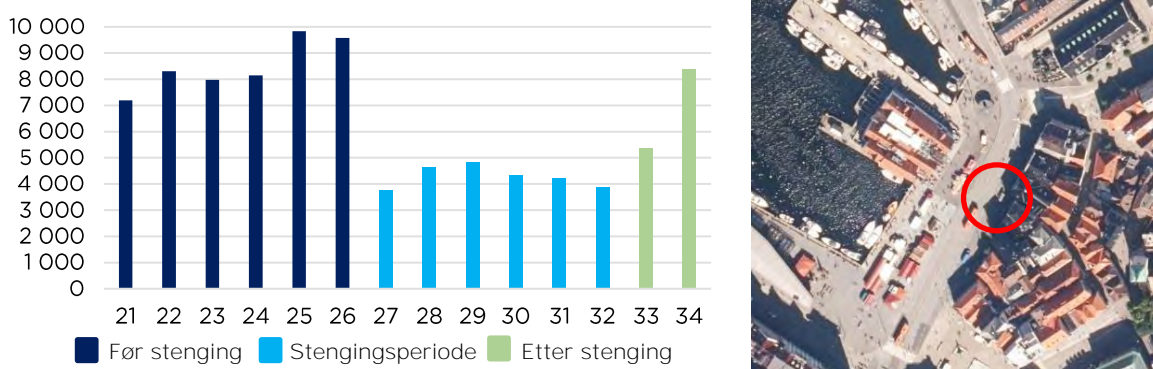
For Bryggen B ligger antall avstigende per uke rundt 2000 personer i uke 23 og uke 28–32. Høyest ligger uke 24–26 og uke 34 og 35 med over 2600 avstigende totalt per uke. Antall påstigende ligger høyest i uke 34 med 5900 påstigende totalt. For uke 28–33 ligger totalt antall påstigende under 4000 per uke. Resterende uker ligger mellom 4300–5200 påstigende per uke.

Antallet av- og påstigninger på holdeplassene på Torget og Bryggen viser en antatt normal variasjon med ferietid, spesielt tar antallet seg opp ved skolestart i andre halvdel av august. Det kan tilsynelatende se ut som flere går på bussene enn av bussene. Dette er sannsynligvis grunnet ulik holdeplass for til og fra reise. Fra og med uke 25 er det sommerruter for kollektivtrafikken i Bergen.

Fotgjengertelling på Torget

Det ble i perioden 21.05.2021-24.08.2021 registrert antall fotgjengere på Torget, utenfor Harbour Café. Tellingen ble gjort i regi av Bergen Harbour Group. Det er talt på Torget, og ikke på Fisketorget. Resultatene fra tellingen er vist i figur 10 som gjennomsnittlig antall fotgjengere per døgn per uke, hvor uke er definert som mandag – fredag.

Figur 10 Resultater fra fotgjengertelling utført av Bergen Harbour Group. Tellepunkt i rød ring

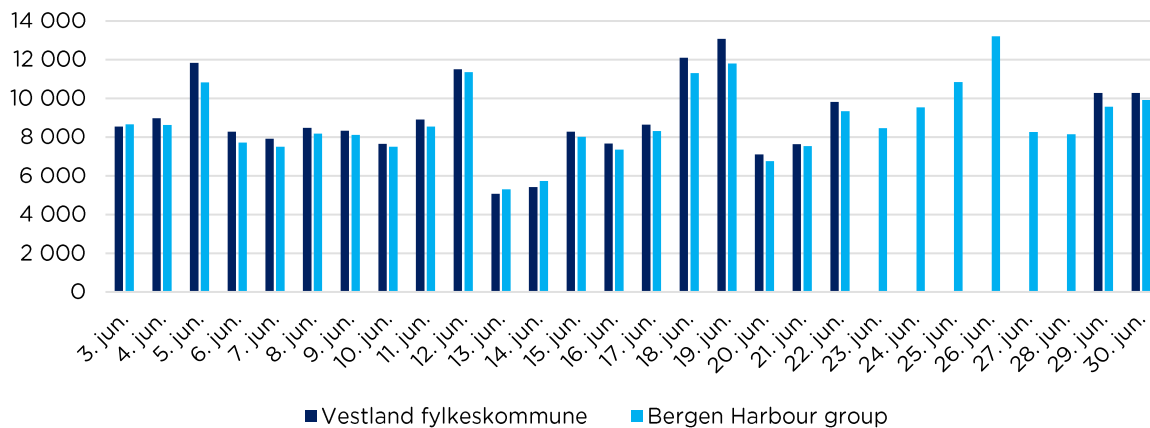
Fotgjengertellingene viser en nedgang på 40-50 prosent i ukene 27 – 33 i forhold til ukene før og etter. Uke 27-32 korrelerer med sommerstengingen av Bryggen og Torget.

Siden nedgangen i forgjengere som er talt ikke samsvarer direkte med stengingsperioden, tyder det på at nedgangen ikke kun har sammenheng med stengingen. Men at det registrerte antallet forgjengere faller så markant mellom uke 26 og uke 27 er påfallende.

Mønsteret som mobildataene viser, tilsier at det ikke er nedgang i reiser og opphold i Bryggen/Torget-området i stengingsperioden. Siden mobildataene ikke viser nedgang kan det tyde på at noe har påvirket gangmønsteret i snittet hvor registreringen er gjort. En mulig forklaring blant flere kan være at det ble enklere å krysse gata og heller gå langs Fisketorget. Det understrekes at vi ikke har noe annet enn antakelser om denne mulige endringen i gangmønster.

VLFK gjorde en egen fotgjengertelling i ca. samme snitt som Bergen Harbour Group i perioden fra uke 22 til og med uke 26 i 2021. Døgn- og ukevariasjonen i VLFK sine tellinger stemmer godt overens med tellingen gjort av Bergen Harbour Group i samme periode. En sammenligning av totalt antall fotgjengere per døgn er vist i figur 11.

Figur 11 Sammenligning av fotgjengertellinger utført av VLFK og Bergen Harbour Group i perioden 03.06.2021-30.06.2021

5. TILBAKEMELDINGER FRA NÆRINGSLIVET

I dette kapittelet oppsummerer vi tilbakemeldinger fra virksomheter i og utenfor sentrum samt vareleverandører i Bergen. Kapittelet er basert på en spørreundersøkelse blant medlemmer i næringslivsorganisasjonene i Bergen, samt intervjuer og skriftligere tilbakemeldinger.

5.1 Tilbakemeldinger fra handel- og næringsdrivende i Bergen

For å få en indikasjon på hvordan handel- og næringsvirksomheter ble påvirket av trafikktiltaket, gjennomførte vi en spørreundersøkelse blant medlemmer i næringslivsorganisasjonene i Bergen. Undersøkelsen ble utarbeidet i samarbeid med VLFK og næringslivsorganisasjonene i Bergen; Visit Bergen, Bergen Næringsråd og Bergen Sentrum AS, som også distribuerte undersøkelsen til sine medlemmer.

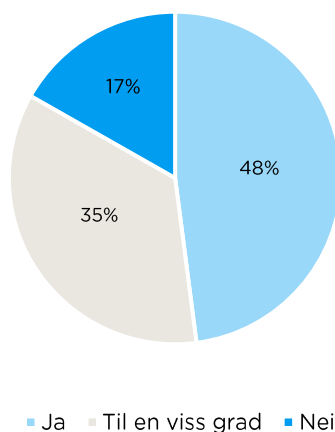
Undersøkelsen er distribuert til totalt 370 medlemmer, hvorav 224 av dem har svart på hele undersøkelsen og 141 har svart på deler av undersøkelsen. Undersøkelsen gir en indikasjon på deler av næringslivets erfaringer med trafikktiltaket i Bergen, men ansees ikke å være representativ for næringslivet som helhet i Bergen, og dekker kun virksomheter som er medlem i de tre næringslivsorganisasjonene. Undersøkelsen dekker mange ulike typer virksomheter, men antallet i hver av i de ulike typene er variert. Undersøkelsen dekker også ulike geografiske lokaliseringer i Bergen; i sentrum nært Torget/Bryggen, andre steder i sentrum og utenfor sentrum med rundt en tredjedels dekning på de tre lokasjonene. Metoden for undersøkelsen ligger i vedlegg 1.

I undersøkelsen har vi også ønsket å få fram i hvilken grad pandemisituasjonen også har vært en medvirkende faktor til eventuelle endringer næringslivet har opplevd sommeren 2021. Vi ønsker å understreke at i hvilken grad selve trafikktiltaket har påvirket næringslivet negativt, er usikkert. Dette kommer av at koronapandemien, og de konsekvensene den har medført, har påvirket deler av næringslivet i stor grad det siste halvannet året. Det er her vanskelig å skille på hvilken effekt som har dominerer.

5.1.1 Informasjon om tiltaket

For å undersøke om hvorvidt næringslivet var blitt tilstrekkelig informert i forkant av gjennomføringen, spurte vi respondentene om følgende:

Figur 12 "Fikk virksomheten tilstrekkelig med informasjon i forkant av sommerstengingen?" (N=292)

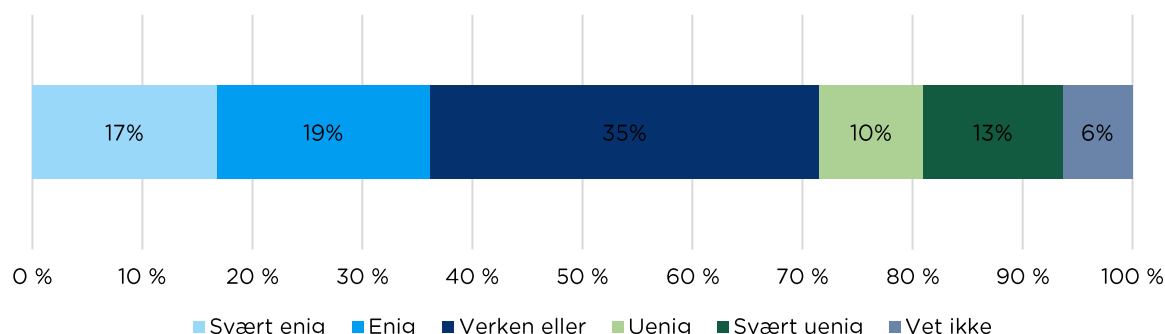

48 prosent av virksomhetene oppga at de hadde fått tilstrekkelig med informasjon i forkant av stengingen og 35 prosent oppga at de til en viss grad hadde fått tilstrekkelig med informasjon. 17 prosent oppga at de ikke hadde fått tilstrekkelig med informasjon. Av informasjon virksomhetene savnet, var det flest som oppga bakgrunnen for tiltaket samt mer informasjon om omkjøringsmuligheter. 74 prosent oppga at de hadde fått informasjon gjennom tradisjonelle medier og 47 prosent oppga at de hadde fått informasjon gjennom skilting.

5.1.2 Varelevering

For å undersøke om hvorvidt trafikktiltaket har medført utfordringer for vareleveringen under stengeperioden, spurte vi respondentene om hvor enig/uenig de var i følgende påstand:

Figur 13 «Virksomheten har hatt problemer med varelevering under stengeperioden 3. juli-15. august» (N=221)

17 prosent av virksomheten sier seg svært enig i påstanden. Vi ser her forskjeller både når det kommer til type virksomhet og hvor virksomheten er lokalisert. Næringer som driver med varehandel, oppgir i større grad at de har hatt problemer med vareleveringen sammenlignet med andre næringstyper. Virksomheter som er geografisk lokalisert i nær tilknytning til Torget og Bryggen oppgir i større grad at de har hatt utfordringer med varelevering. Virksomheter som er lokalisert andre steder i sentrum eller utenfor sentrum ser ikke ut til å ha opplevd problemer med vareleveringen.

5.1.3 Tilbakemelding fra bransjeorganisasjonene for transportører

I et intervju med bransjeorganisasjonen Leverandørenes utviklings- og kompetansesenter (LUKS), kommer det frem at den største utfordringen for sjåførere på generell basis i de store byene, er å finne et lovlig sted å parkere. Trafikktiltaket påvirket alle LUKS' medlemmer. LUKS er representert med omtrent 20 firma i Bergen, og har fått tilbakemelding fra sjåførene om hvordan tiltaket har påvirket denne arbeidsgruppen. Den overordnede tilbakemeldingen er at pilotprosjektet i 2021 gikk bedre enn pilotprosjektet i 2020. Omtrent 85 % av sjåførene er fornøyde med hvordan stengingen ble gjennomført sommeren 2021. Sjåførene opplevde at de fikk bedre informasjon i forkant av stengingen, sammenlignet med i 2020.

Muligheten til å levere varer frem til kl. 15.00 løste mange praktiske utfordringer, sammenlignet med gjennomføringen i fjor da man kunne levere varer frem til kl. 14.00. Den største utfordringen for sjåførene var å levere varer til restauranter som åpnet sent. LUKS ønsker samtidig å understreke at det har vært få møter i forkant av stengingen begge år, og skulle gjerne sett at berørte aktører og deres bransjeorganisasjoner ble involvert tettere i forberedelsene til stengingen.

Under intervjuet sier representanten fra LUKS:

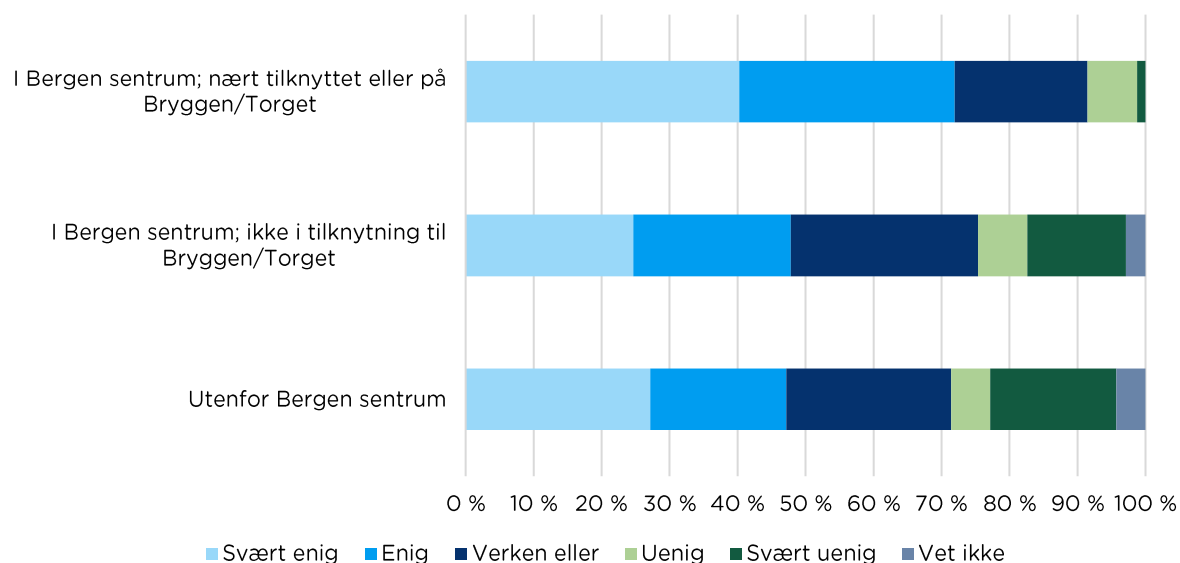
«Vi er tilhengere av å lage et område stengt for personbiltrafikk. Men økt bruk medfører også større behov for varelevering. En løsning kunne vært om varelevering fikk unntak/ble kategorisert som kollektivtransport».

I en skriftlig tilbakemelding fremhever Norsk Lastebileier-Forbund (NLF) at trafikktiltaket sommeren 2021 ble enklere å håndtere for transportnæringen enn tilsvarende pilotprosjekt i 2020, på grunn av det utvidede leveringsvinduet. Stengingen i 2020 ble svært krevende for transportnæringen og næringslivet i Bergen. Derfor var det av stor betydning for NLF å få på plass en mer «næringsvennlig» stenging i år, kanskje spesielt siden næringslivet var i en gjenoppbyggingsfase etter et år med pandemi. NLF hadde et håp om at varetransporten skulle unntas kjøreforbudet, nettopp av hensyn til næringslivet i Bergen. Da det ikke var mulig, ble et utvidet «vareleveringsvindu» mellom kl. 05:00–15:00 for varetransporten en løsning som har fungert relativt bra gjennom sommeren. Ideelt sett burde «vinduet» vært fra kl. 05:00–17:00. Totalt sett har NLF mottatt få negative tilbakemeldinger etter sommerens stenging. NLF deltok i flere nettmøter med kommunen og andre i forkant av årets «sommerstenging».

5.1.4 Fremkommelighet

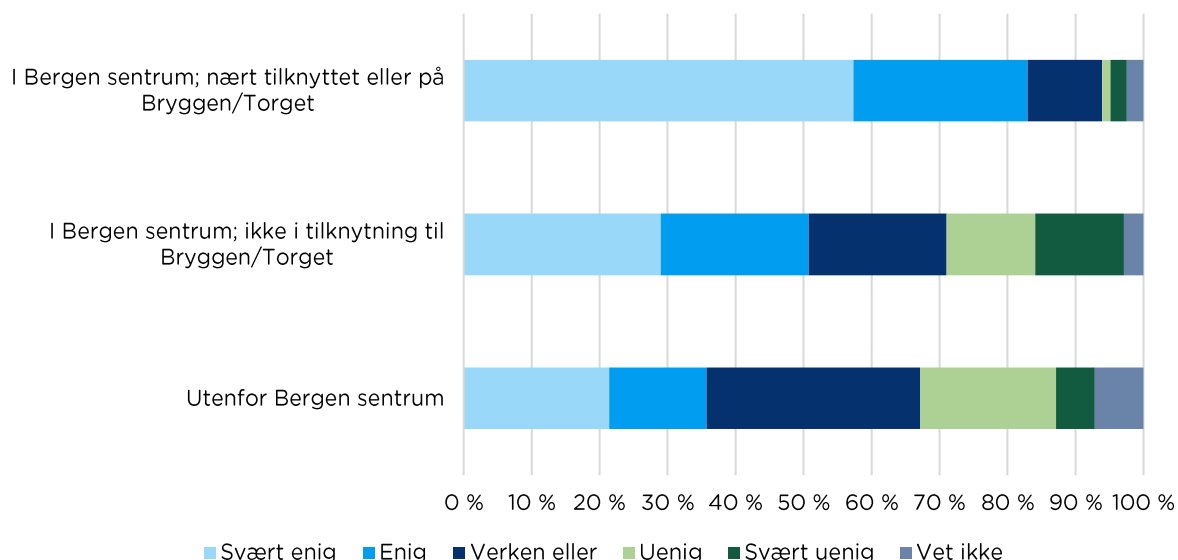
For å undersøke om hvorvidt trafikktiltaket har medført utfordringer for fremkommelighet for virksomhetenes ansatte og besøkende under stengeperioden, spurte vi respondentene om hvor enig/uenig de var i følgende påstand⁶:

Figur 14 «Det har vært utfordringer knyttet til fremkommelighet for virksomhetenes ansatte under stengeperioden 3. juli-15. august» (N=221)

⁶ I etterkant ser vi at denne formuleringen av påstanden er noe upresis, da den ikke skiller mellom vesentlige og mindre utfordringer knyttet til fremkommelighet.

Figur 15 «Det har vært utfordringer knyttet til fremkommelighet for virksomhetens besøkende under stengeperioden 3. juli-15. august» (N=221)

Mer enn halvparten av virksomhetene oppgir at de har hatt utfordringer knyttet til fremkommelighet både for ansatte og besøkende under stengeperioden. Det er særlig virksomheter som er geografisk lokalisert nært tilknyttet Torget og Bryggen som i størst grad oppgir utfordringer knyttet til fremkommelighet, både for ansatte og besøkende. Det ser ikke ut til å være like store utfordringer med dette for virksomheter i sentrum uten tilknytning til Torget og Bryggen. Det er verdt å merke seg at påstandene respondentene ble bedt om å ta stilling til, ikke skiller mellom vesentlige og mindre utfordringer.

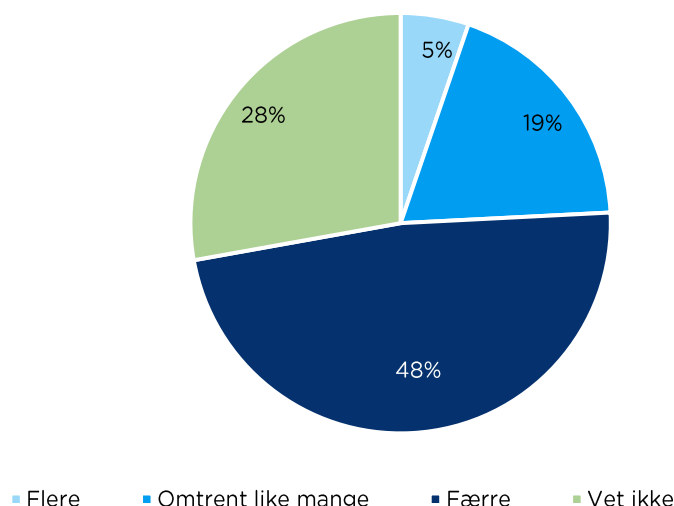
Publikumsrettet virksomhet som varehandel og reiseliv, kultur og opplevelser oppgir i større grad at de har opplevd noen utfordringer rundt fremkommelighet for besøkende. Vi har også mottatt noen tilbakemeldinger fra næringer som driver med hotellvirksomhet hvor det har vært utfordringer knyttet til turister og andre besøkende som har ankommet med bil, og som ikke har funnet frem til sentrum eller hotellet. Vi vet ikke hvor mange besøkende dette gjelder.

Gjennom en skriftlig tilbakemelding, opplyser Bergen Havn at de er helt avhengig av å få kjøretillatelse for sine biler, for å kunne utføre arbeid i havnen. For Bergen Havn sitt vaktgående personell så har et endret kjøremønster for personbiltrafikk over Torget og Bryggen sommeren 2021 vært uproblematisk. Deres vaktgående personell fikk etter hvert kjøretillatelse av politiet.

5.1.5 Besøkende

Vi har spurt virksomhetene om å sammenligne antall besøkende sommeren 2021 med besøkende i et normalår, uten pandemi. Vi ønsker her å understreke at dette er næringenes vurderinger, og at vi ikke vet hvilket grunnlag disse vurderingene er basert på.

Figur 16 «Har virksomheten hatt flere eller færre besøkende sommeren 2021 sammenlignet med sommeren i et normalår (før koronapandemien)?» (N=248)

48 prosent oppgir at de har hatt færre besøkende sommeren 2021 sammenlignet med et normalår (uten pandemi). Det er imidlertid mange virksomheter som også svarer at de ikke vet, eller at de har hatt omtrent like mange besøkende, henholdsvis 28 og 19 prosent. Det er viktig å se nedgangen i lys av smittevernstiltakene i perioden (se kapittel 3.2.2 *Virkninger av koronapandemien*). Det kan ha vært en ønsket utvikling å redusere besøkstallene for virksomhetene i kommunen, ut fra smittevernhensyn. Det er særlig publikumsrettede næringer som varehandel, reiseliv, kultur og opplevelser samt servering som oppgir at det har opplevd lavere besøkstall sommeren 2021.

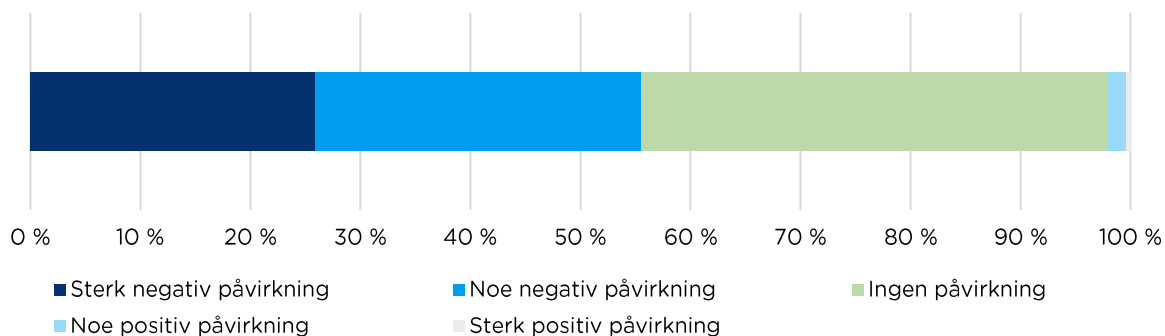
Både virksomheter som er geografisk lokalisert i tilknytning til Torget og Bryggen og virksomheter som er lokalisert utenfor sentrum, oppgir i større grad at de har hatt færre besøkende sammenlignet med virksomheter som er geografisk lokalisert andre steder i sentrum, men ikke tilknyttet Torget og Bryggen.

5.1.5.1 Hvordan har sommerstengingen, smittevern og endret turisme påvirket besøkende?

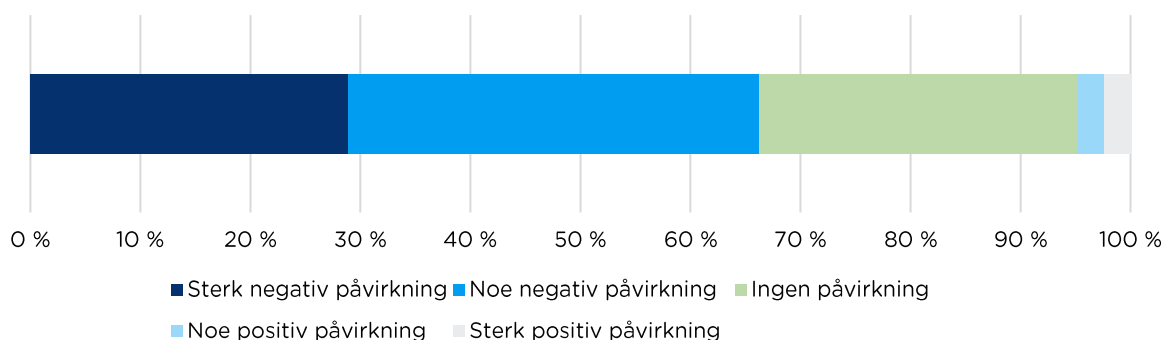
Ettersom trafikktiltaket har vært gjennomført under en pandemi, med de konsekvensene den har medført, har vi spurt respondentene i undersøkelsen i hvilken grad virkninger knyttet til antall besøkende sommeren 2021 har vært påvirket av smittevernstiltak, sommerstengingen og endring av turisme (færre utenlandske turister, flere nordmenn på innenlands ferie). Vi har ikke bedt respondentene om å vurdere effektene i forhold til hverandre.

Figur 17 «I hvilken grad har virkninger knyttet til antall besøkende sommeren 2021 vært påvirket av smittevernstiltak, sommerstengingen av personbiltrafikk over Torget-Bryggen og endring i turisme sommeren 2021?» (N=246)

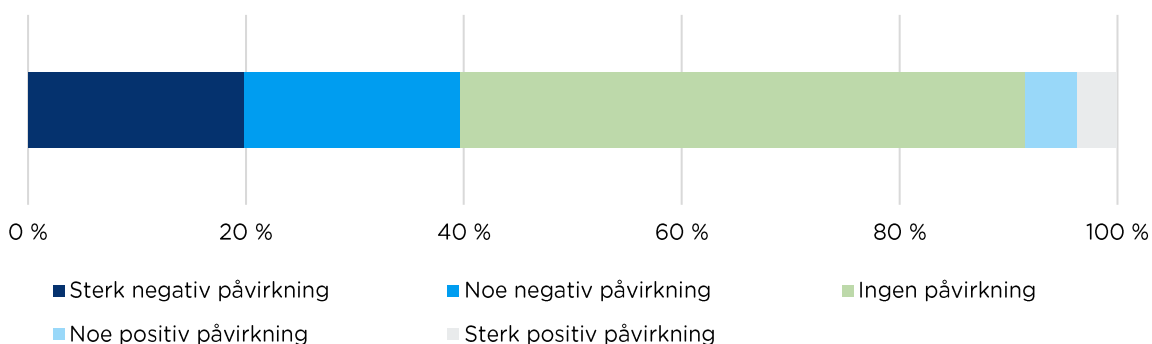
Effekten av ”sommerstengingen” (N=247)

Effekten av smittevernstiltak (N=246)

Effekten av endringer i turisme (N=247)

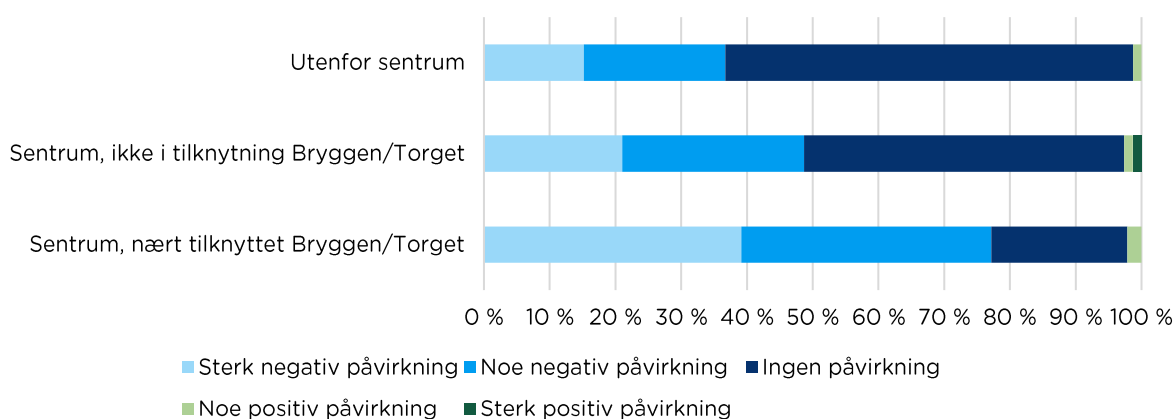

43 prosent av virksomhetene oppgir at sommerstengingen ikke har hatt noen påvirkning på antall besøkende. Samtidig oppgir 55 prosent at sommerstengingen har hatt en negativ effekt på antall besøkende. 66 prosent oppgir at smittevernstiltak har hatt negativ påvirkning på antall besøkende og 40 prosent oppgir at endret turisme har hatt en negativ effekt på antall besøkende. Etersom vi ikke har spurt de besøkende om hvorfor de har valgt å ikke besøke den respektive virksomheten, kan vi ikke si noe sikkert om hvilken effekt som dominerer.

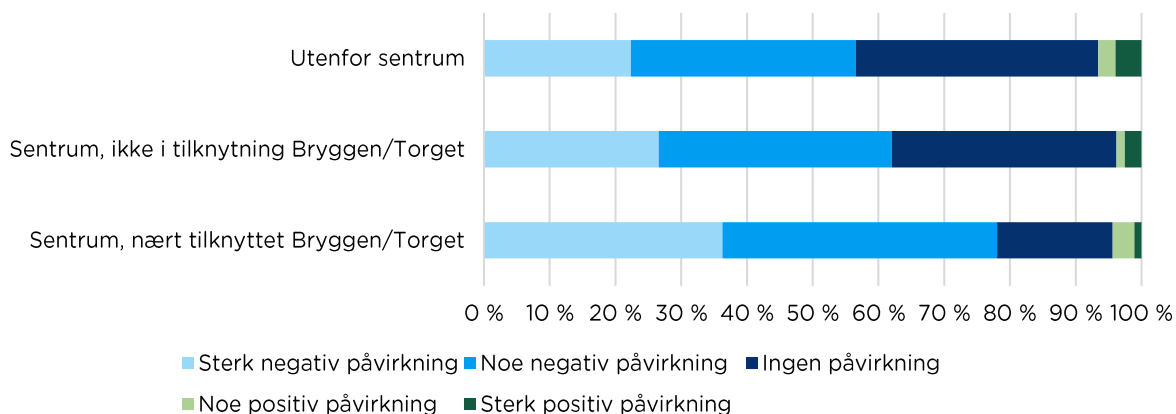
Publikumsrettet virksomhet oppgir i større grad at alle de tre faktorene har påvirket antall besøkende negativt. Dette er også en sektor som har vært særlig utsatt under koronapandemien. Nedenfor viser vi figurer med samme spørsmål som over, men etter hvor virksomheten er lokalisert. Som det kommer frem i vedlegg 1, fordeler virksomhetene seg omtrent likt mellom sentrum tilknyttet Bryggen/Torget, sentrum for øvrig og utenfor sentrum.

Figur 18 «I hvilken grad har virkninger knyttet til antall besøkende sommeren 2021 vært påvirket av smittevernstiltak, sommerstengingen av personbiltrafikk over Torget-Bryggen og endring i turisme sommeren 2021?» Svar fra virksomheter som er lokalisert nært Torget og Bryggen

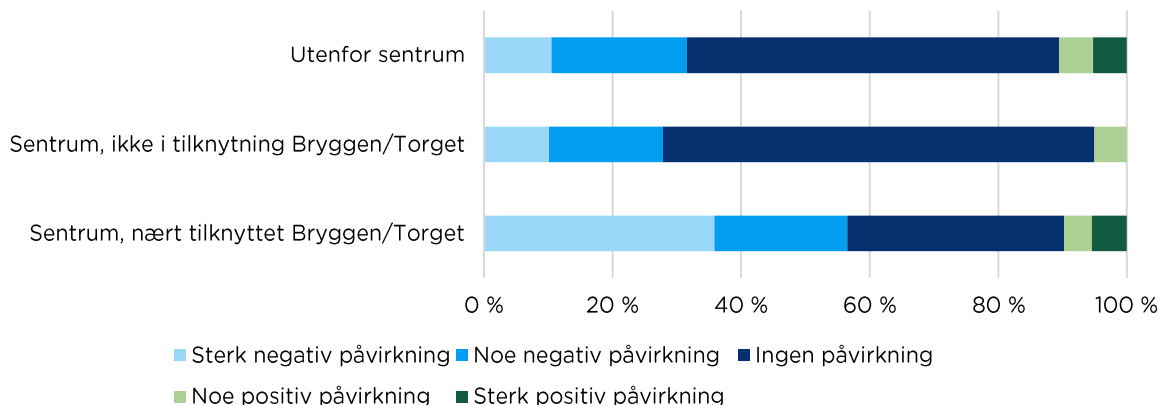
Effekten av ”sommerstengingen”, fordelt på lokasjon (N=247)

Effekten av smittevernstiltak, fordelt på lokasjon (N=246)

Effekten av endringer i turisme, fordelt på lokasjon (N=247)

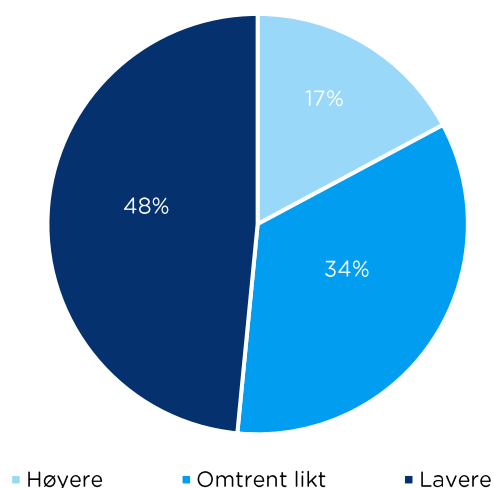

Virksomheter som er geografisk lokalisert tett på Torget og Bryggen oppgir i større grad at både smittevernstiltak og «sommerstengingen» har påvirket antall besøkende negativt sammenlignet med virksomheter som er geografisk lokalisert andre steder i sentrum eller utenfor sentrum. Effekten av smittevernstiltak er tydeligere for virksomheter som ikke er lokalisert nært Torget og Bryggen.

5.1.6 Omsetning

Vi har spurt virksomhetene om å sammenligne omsetningen sommeren 2021 med omsetningen i et normalår, uten pandemi. Vi etterspurte ikke konkrete omsetningstall, og respondentene har derfor kunne gjøre kvalitative vurderinger.

Figur 19 « Har virksomheten hatt høyere eller lavere omsetning sommeren 2021 sammenlignet med sommeren i et normalår (før koronapandemien)?» (N=227)

48 prosent oppgir at de har hatt lavere omsetning sommeren 2021 sammenlignet med et normalår (uten pandemi). Det er imidlertid mange som også svarer at de har omtrent lik omsetning denne perioden, henholdsvis 34 prosent. 17 prosent oppgir at det har hatt høyere omsetning.

Det er også her særlig publikumsrettede næringer som varehandel, reiseliv, kultur og opplevelser samt servering som oppgir at det har opplevd lavere omsetning sommeren 2021. Dette er som tidligere nevnt virksomheter som har vært særlig utsatt under koronapandemien, noe som gjør det vanskelig å skille på hvilken effekt trafikktiltaket har hatt på virksomhetenes omsetning.

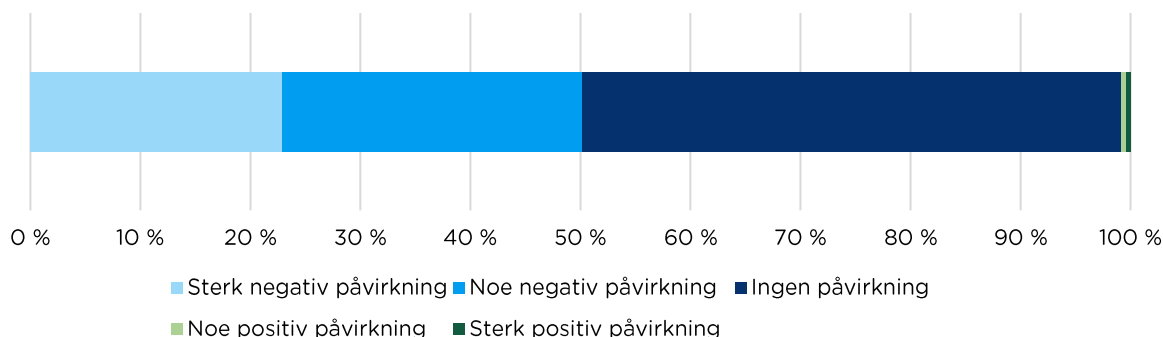
Virksomheter som er geografisk lokalisert i tilknytning til Torget og Bryggen oppgir i større grad at de har hatt lavere omsetning sammenlignet med virksomheter som er geografisk lokalisert andre steder i sentrum eller utenfor sentrum.

5.1.6.1 Hvordan har sommerstengingen, smittevern eller endret turisme påvirket omsetning?

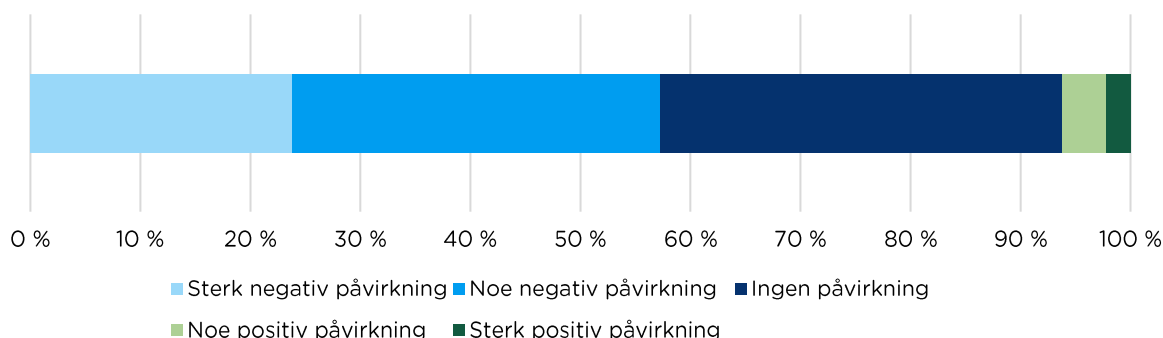
På samme måte som for besøkstall, har vi spurt respondentene i undersøkelsen om i hvilken grad virkninger knyttet til endringer i omsetning sommeren 2021 har vært påvirket av smittevernstiltak, sommerstengingen og endring av turisme (færre utenlandske turister, flere nordmenn på innenlands ferie). Vi har ikke bedt respondentene om å vurdere effektene i forhold til hverandre. Resultatene viser næringenes vurderinger. Vi vet ikke hvilket grunnlag disse vurderingene er basert på, men det er i utgangspunktet utfordrende å gi et presist svar på dette spørsmålet, og å skille påvirkningen av de ulike faktorene fra hverandre i en pandemi.

Figur 20 «I hvilken grad har virkninger knyttet til virksomhetens omsetning sommeren 2021 vært påvirket av smitteverntiltak, sommerstengingen av personbiltrafikk over Torget-Bryggen og endring i turisme sommeren 2021?»

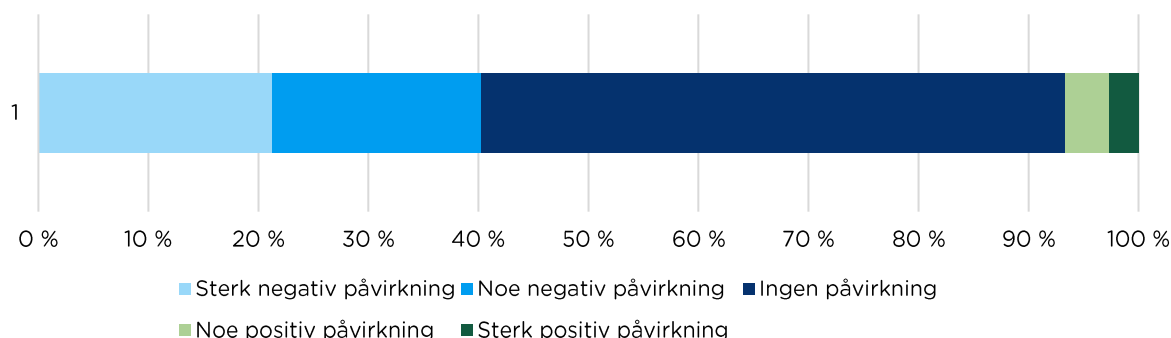
Omsetningseffekten av "sommerstengingen" (N=247)

Omsetningseffekten av smittevernstiltak (N=247)

Omsetningseffekten av endringer i turisme (N=246)

49 prosent oppgir at sommerstengingen ikke har hatt noen påvirkning på virksomhetens omsetning. Samtidig oppgir 50 prosent at sommerstengingen har hatt en negativ påvirkning på virksomhetens omsetning. 57 prosent oppgir at smitteverntiltak har hatt en negativ påvirkning på virksomhetens omsetning og 40 prosent oppgir at endret turisme har hatt en negativ effekt på virksomhetens omsetning.

Virksomhetene har hatt mulighet til å utdype hvordan stengingen i praksis har påvirket omsetning og besøkende. Noen tilbakemelding utdype de positive effektene, slik som i dette eksemplet:

«sentrum blir mer attraktivt for gående, og det virker som at større deler av sentrum også blir besøkt. Kjørende kunder pleier stort sett å kjøre til et kjøpesenter med gratis parkering, så å stenge Torget-Bryggen har, slik vi oppfatter det, lite innvirkning på handlemønsteret i sentrum».

Andre utdype negative effekter, som her:

«den [trafikktiltaket] deler effektivt byen i to, og gjør at handel og besøkende i mye større grad graviterer til Åsane og Lagunen. Sandviken blir eksempelvis effektivt avskåret fra å bruke byens tilbud. Stengningen blir således en utarming av byen og er svært negativt for utvikling og tilbud i sentrum.».

Noen tilbakemeldinger stiller spørsmål ved gjennomføringen av prøveprosjektet under koronapandemien:

«konsekvensene av dette [trafikktiltaket] er svært vanskelig å estimere, men vi ser at det har vært færre folk i byen enn i 2020. Med lite utenlandske turister er lokalbefolkningen hovedkunde. Disse har kanskje lagt turen utenfor sentrum pga. stenging av Bryggen. Dette er bare en antagelse. I et normalår vil kanskje stenging av bryggen føre til mer publikum og flere folk i gatene og på bryggen?».

Publikumsrettet virksomhet oppgir også her i større grad at alle de tre faktorene har påvirket omsetningen negativt. Denne sektoren har som tidligere nevnt, vært særlig utsatt under koronapandemien. Det samme gjelder for virksomheter som er lokalisert nært tilknyttet Torget og Bryggen, sammenlignet med virksomheter som er lokalisert andre steder i sentrum eller utenfor sentrum.

5.2 Tilbakemeldinger fra næringsorganisasjonene i Bergen

I en skriftlig tilbakemelding kommer næringsorganisasjonene i Bergen (Visit Bergen, Bergen Næringsråd, Bergen Sentrum AS og NHO Reiseliv) med sine tilbakemeldinger etter prøveprosjektets to år. Rambøll kjenner ikke til hvilket grunnlag disse vurderingene er basert på. I tilbakemeldingen viser organisasjonene til følgende hovedmomenter:

- I en undersøkelse gjennomført av Bergen Sentrum AS, svarer 62 prosent av respondentene at deres virksomhet var berørt av prøveprosjektet. Av de som var berørt, svarer 93,3 prosent at de var berørt negativt. *Rambøll kjenner ikke til metoden og detaljene rundt denne. Vi har derfor ikke hatt mulighet til å vurdere kvaliteten av undersøkelsen.*
- 58,4 prosent av virksomhetene oppgir at de har redusert eller uendret omsetning i juli 2021 sammenlignet med juli 2020, da det ble gjennomført tilsvarende prøveprosjekt med endret kjøremønster.
- Persontellesystemet på Torgallmenningen viser at antall gående over Torgallmenningen sank med 33,3 prosent i ukene 27-32 sammenlignet med samme periode i 2020.
- Turistinformasjonen har mottatt et betydelig antall klager fra gjester som ikke har funnet veien til sitt overnattingssted. Turistinformasjonen har også brukt mye ressurser på å besvare henvendelser fra besøkende som har tatt kontakt for å få hjelp til å finne veien.
- Feilskiltingen som viste at all tilkomst med bil til Bergen sentrum var umulig, var meget uheldig. *Rambøll ønsker å understreke at VLFK ikke kjenner seg igjen i denne påstanden, og er uenig i dette.*

Organisasjonene ønsker videre å påpeke den negative effekten tiltaket har hatt for næringer som driver publikumsrettet virksomhet i området og understreker at begrepet ”stenging” er uheldig da mange da kan velge bort å reise inn til Bergen sentrum. Organisasjonene understreker at alle ønsker å bidra til et enda triveligere bysentrum med mindre biltrafikk og mer plass til myke trafikanter, men mener at tiltaket har vært praktisert slik i 2020 og 2021 at det ikke er gjort plass til nettopp de myke trafikantene. Videre understreker de at en permanent og god løsning for trafikkavviklingen i Bergen sentrum krever en helhetlig og langsiktig plan for mobilitet i bykjernen.

6. TILBAKEMELDINGER FRA INNBYGGERE

I dette kapittelet oppsummerer vi tilbakemeldinger fra innbyggere i Bergen. Kapittelet er basert på en befolkningsundersøkelse, intervjuer og skriftlige tilbakemeldinger.

6.1 Resultater fra befolkningsundersøkelsen

For å undersøke hvordan befolkningen ble påvirket av trafikktiltaket har vi gjennomført en befolkningsundersøkelse. Undersøkelsen ble utarbeidet i samarbeid med VLFK og gjennomført i samarbeid med Norstat gjennom deres webpanel. Utvalget i undersøkelsen er vektet etter sentrale demografiske variabler.

Undersøkelsen er besvart av totalt 1001 innbyggere i Bergen kommune. Undersøkelsen gir en indikasjon på innbyggernes erfaringer med trafikktiltaket. Resultatene må anses å være representative for innbyggerne i Bergen kommune, med en feilmargen på 3 prosent innenfor et konfidensnivå på 95 prosent. Det betyr at vi kan være 95 prosent sikre på at dersom vi hadde spurt alle innbyggerne i Bergen ville vi fått svar som kun avviker +/- 3 prosent med svarene vi har fått i denne undersøkelsen. Metoden for undersøkelsen ligger i vedlegg 1, der ligger også en fordeling av kjønn, alder og bydel.

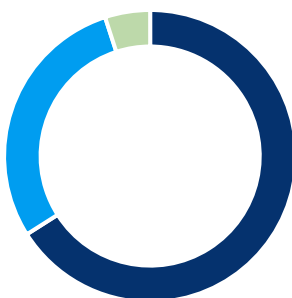
Det er viktig å understreke at det ikke nødvendigvis er fullt samsvar mellom svar på undersøkelsen og faktisk adferd. Noen av påstandene vi har bedt innbyggerne ta stilling til⁷ etterspør generell adferd. Prøveprosjektet med sommerstenging er såpass nytt at det å gi svar på generell adferd fort blir et hypotetisk spørsmål.

6.1.1 Når besøker innbyggere sentrum?

Innbyggerne reiser inn til sentrum av flere årsaker. 71 prosent av respondentene oppgir at de besøker sentrum i forbindelse med å besøke restauranter, cafeer og uteliv. 65 prosent benytter sentrum til å handle. 64 prosent benytter kulturopplevelser i sentrum, f.eks. museer, kino, teater og konserter. Det er også mange respondenter som oppgir at de besøker sentrum i forbindelse med jobb, studier, besøk til familier og venner eller andre ærend (f.eks. legetimer).

6.1.2 Kjennskap til trafikktiltaket

Figur 21 Hvor godt innbyggerne kjenner til at trafikktiltaket er gjennomført

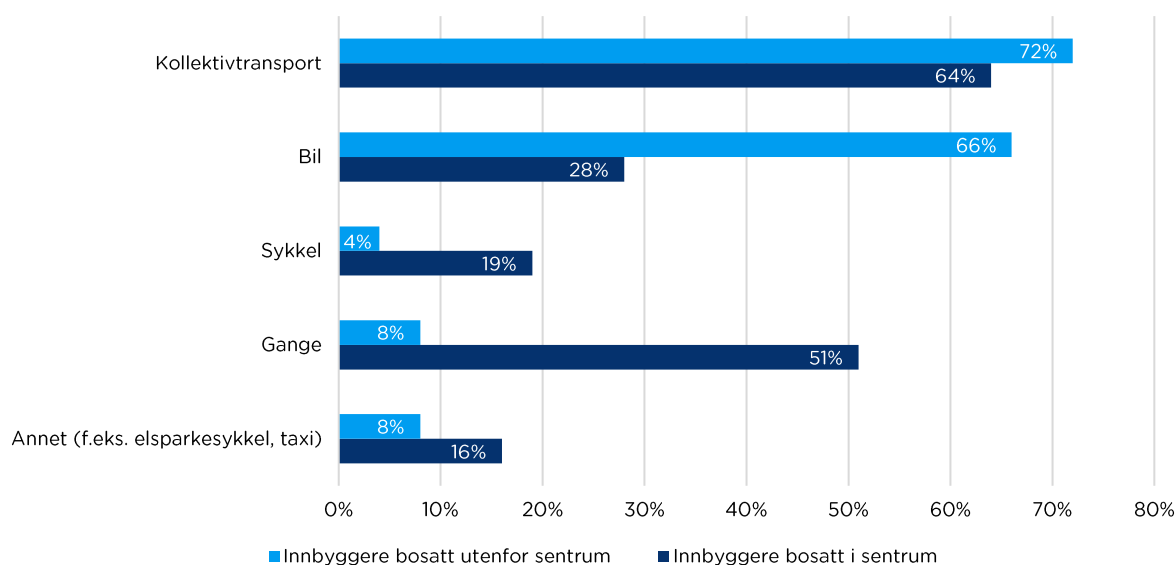
■ Kjenner godt til ■ Kjenner i noen grad til ■ Kjenner lite til

⁷ Gjelder påstandene «Jeg velger oftere gange, sykkel eller kollektivtransport som fremkomstmiddel når det er stengt for personbiltrafikk over Torget og Bryggen», «Jeg reiser mindre inn til sentrum når det er stengt for personbiltrafikk over Torget og Bryggen», «Jeg velger jeg i større grad å benytte meg av servering, uteliv og kulturtilbud i sentrum når det er stengt for personbiltrafikk over Torget og Bryggen» og «Jeg foretrekker i større grad å handle utenfor sentrum når det er stengt for personbiltrafikk over Torget og Bryggen»

66 prosent av respondentene oppgir at de kjenner godt til at det har vært en endring av kjøremønsteret over Torget og Bryggen sommeren 2021. 29 prosent av respondentene kjenner til tiltaket i noen grad. Det er respondenter i aldersgruppene 50-59 år og 60+ som kjenner best til tiltaket, samt respondenter i bydel Bergenhus (hvor Torget og Bryggen er lokalisert).

6.1.3 Innbyggernes valg av transportmiddel

Figur 22 Transportmidler innbyggerne vanligvis benytter når de skal besøke sentrum⁸, fordelt på om innbyggeren bor i eller utenfor sentrum.

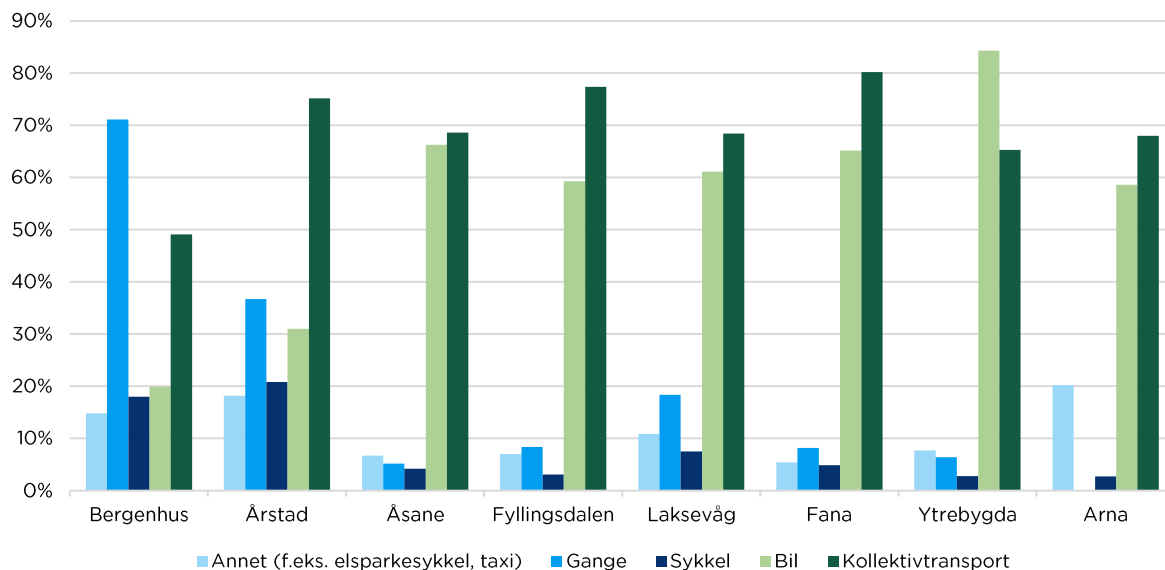

Vi har spurt innbyggerne om hvilke fremkomstmidler innbyggerne vanligvis benytter når de skal besøke sentrum. Innbyggerne hadde mulighet til å velge mer enn ett transportmiddel. De vanligste fremkomstmidlene innbyggerne benytter når de skal besøke sentrum, er enten bil eller kollektivtransport. Flere innbyggere bytter på å kjøre bil og reise kollektivt. Samlet sett er kollektivtransport fremkomstmiddelet flest innbyggere oppgir å benytte, både i og utenfor sentrum. Gange og sykkel benyttes i mindre grad av innbyggerne utenfor sentrum i forbindelse med besøk til sentrum. Flere menn enn kvinner benytter bil som transportmiddel – 53 prosent av menn og 40 prosent av kvinner.

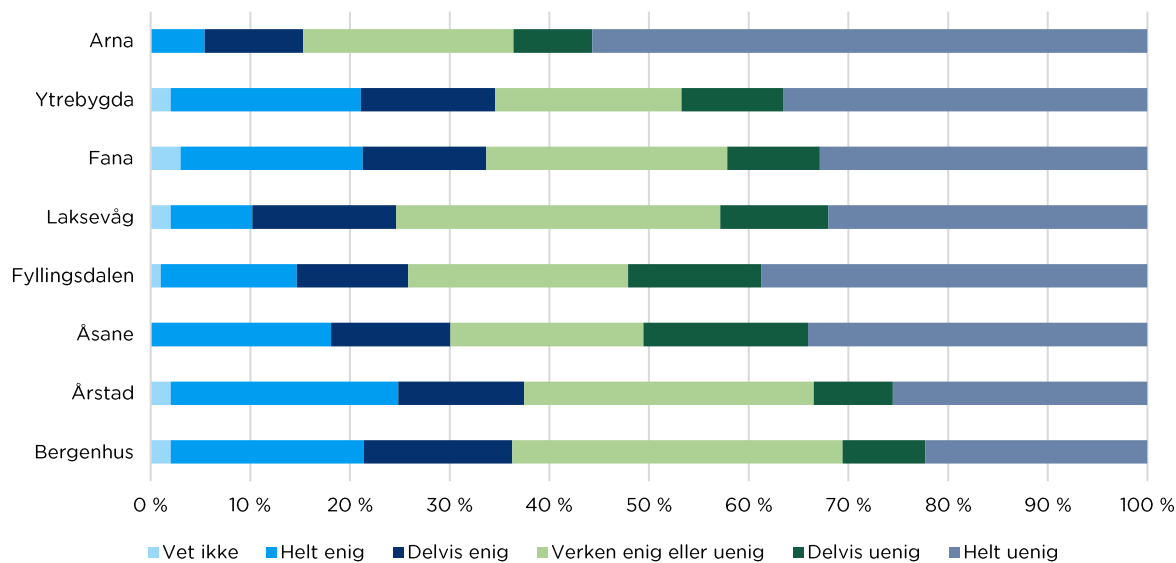
Fordelt på bydeler dominerer gange i Bergenhus, mens motorisert transport (bil og kollektiv) dominerer i de øvrige bydelene.

⁸ I dette spørsmålet har respondentene kunnet huke av for flere svaralternativer.

Figur 23 Transportmidler innbyggerne vanligvis benytter når de skal besøke sentrum, fordelt på bydel

Figur 24 «Jeg velger oftere gange, sykkel eller kollektivtransport som fremkomstmiddel når det er stengt for personbiltrafikk over Torget og Bryggen», fordelt på bydel

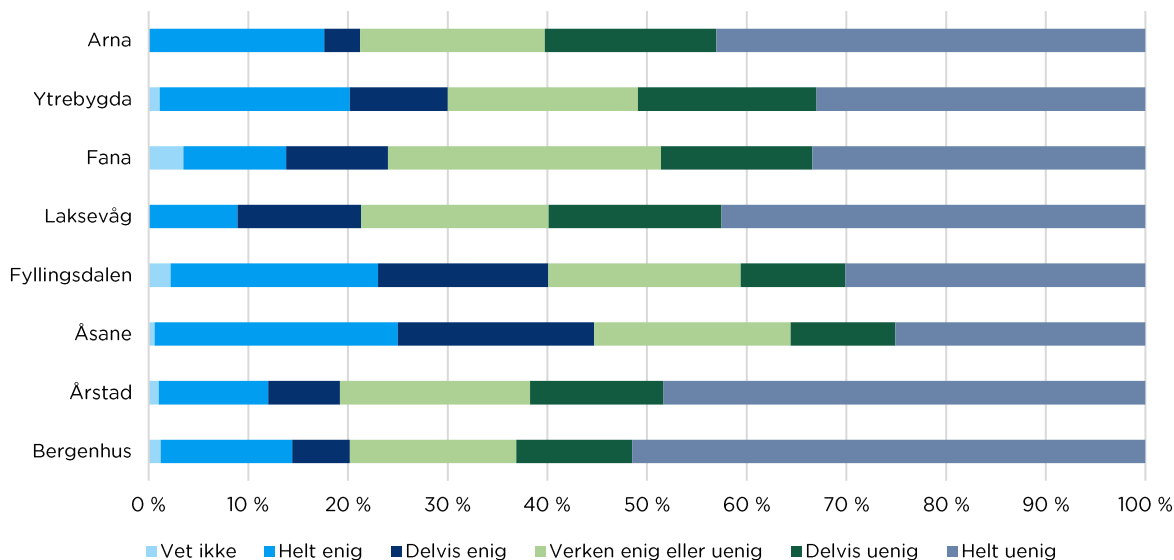
Omtrent 1 av 3 innbyggere oppgir at stengingen av personbiltrafikk over Torget og Bryggen har medført at de oftere velger gange, sykkel eller kollektivtransport som fremkomstmiddel.

6.1.4 Tiltakets innvirkning på bruk av sentrum

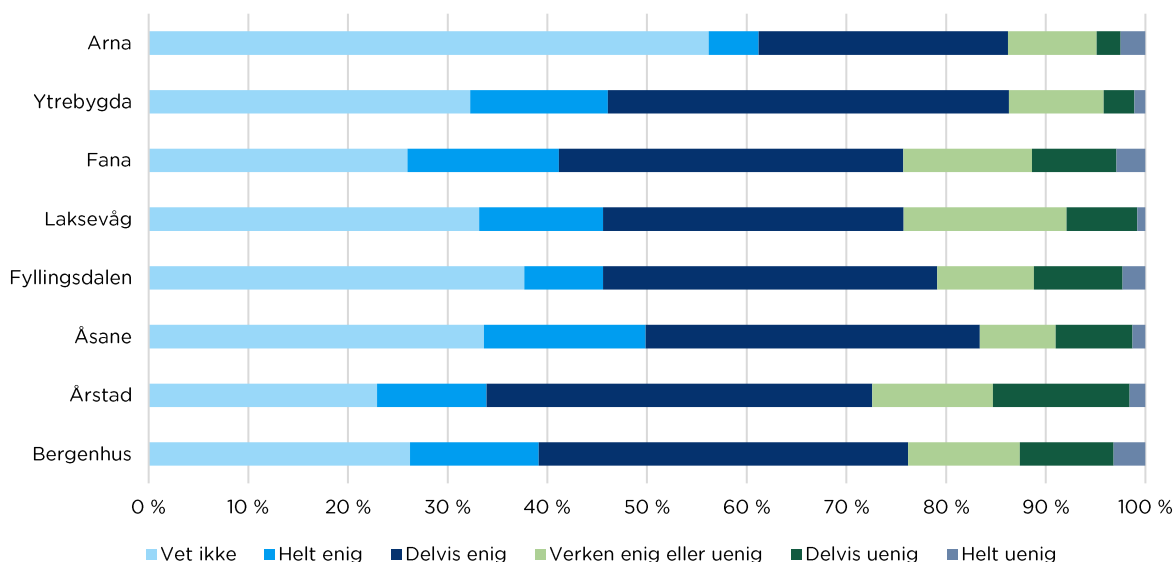
1 av 4 innbyggere oppgir at de vil reise mindre inn til sentrum dersom Torget og Bryggen er stengt for personbiltrafikk. Majoriteten av befolkningen sier imidlertid at det endrede kjøremønster over Torget og Bryggen ikke påvirker hvor ofte de reiser inn til sentrum. 41 prosent er helt uenig i påstanden, 13 prosent er delvis uenig. Vi finner ikke store variasjoner mellom bilister, kollektivreisende og andre reisende på dette punktet. Andelen er størst i bydelene Åsane og

Fyllingsdalen. 21 prosent av respondentene oppgir at de i større grad vil benytte seg av servering, uteliv og kulturtilbud i sentrum dersom Torget og Bryggen er stengt for personbiltrafikk. En stor andel av respondentene har svart «Vet ikke» på påstanden.

Figur 25 «Jeg reiser mindre inn til sentrum når det er stengt for personbiltrafikk over Torget og Bryggen», fordelt på bydel

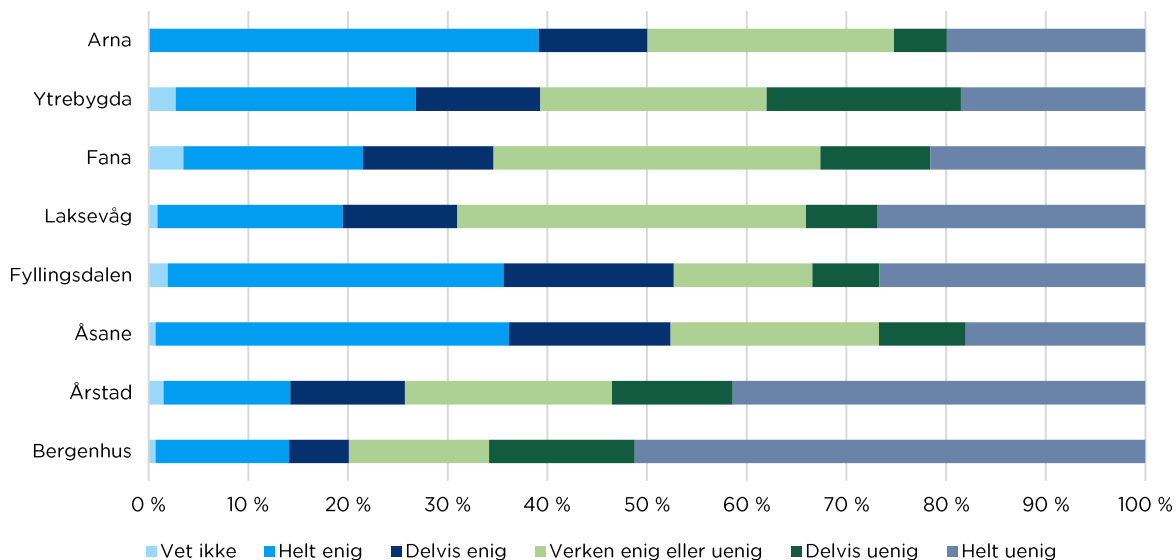
Figur 26 «Jeg velger jeg i større grad å benytte meg av servering, uteliv og kulturtilbud i sentrum når det er stengt for personbiltrafikk over Torget og Bryggen», fordelt på bydel

6.1.5 Handel i og utenfor sentrum

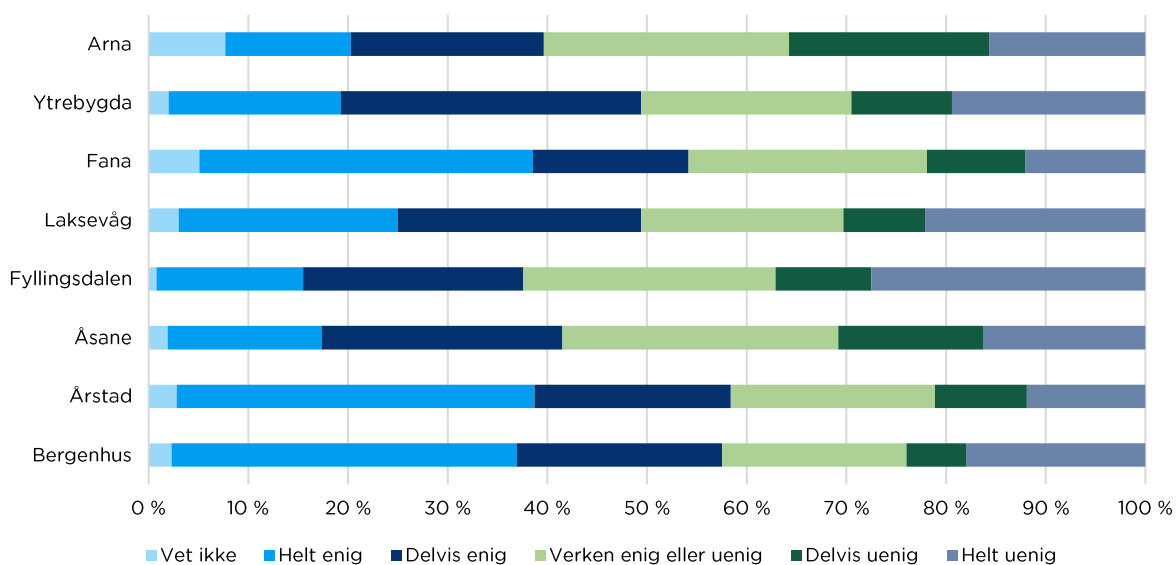
1 av 3 innbyggere oppgir at de i større grad foretrekker å handle utenfor sentrum dersom Torget og Bryggen er stengt for personbiltrafikk.

Figur 27 «Jeg foretrekker i større grad å handle utenfor sentrum når det er stengt for personbiltrafikk over Torget og Bryggen», fordelt på bydel

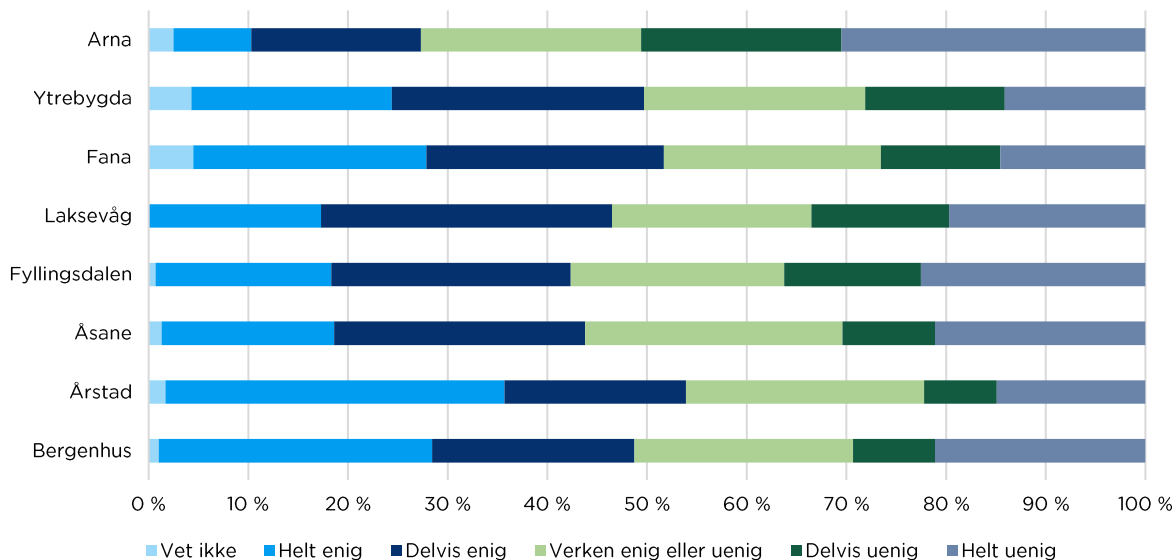
6.1.6 Tiltakets innvirkning på trivsel og trygghet

Figur 28 «Jeg trives bedre i sentrum når det er stengt for personbiltrafikk over Torget og Bryggen», fordelt på bydel

49 prosent av respondentene oppgir at de trives bedre i sentrum som følge av trafikktiltaket. Det kan være knyttet til mindre trafikkstøy, renere luft eller andre faktorer for trivsel. Det er innbyggere i bydel Bergenhus, Årstad og Fana som i størst grad oppgir at tiltaket har ført til bedre trivsel – i overkant av hver tredje innbygger. Samtidig svarer 26 prosent av respondentene at de ikke nødvendigvis trives bedre i sentrum som følge av trafikktiltaket.

Figur 29 «Det er tryggere å gå eller sykle når det er stengt for personbiltrafikk over Torget og Bryggen», fordelt på bydel

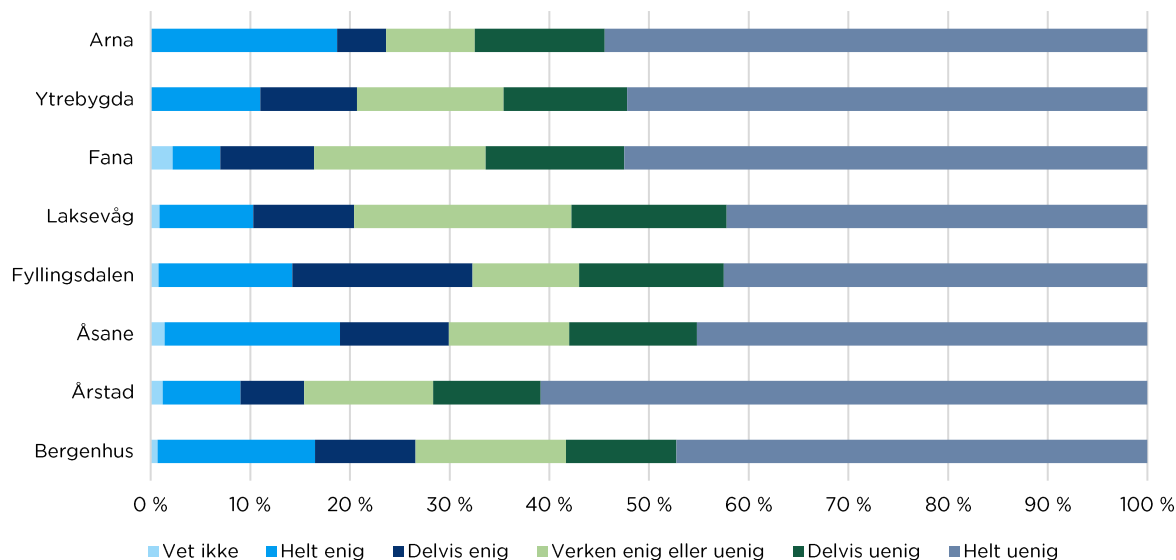

47 prosent av respondentene oppgir at det er tryggere å gå eller å sykle som følge av trafikktiltaket. Det er flest i alderen under femti år som svarer at det er tryggere å gå eller sykle når det er stengt for personbiltrafikk over Torget og Bryggen. Det er innbyggere i Bergenhus, Årstad og Fana som i størst grad oppgir at det er tryggere å gå eller å sykle som følge av trafikktiltaket⁹. 29 prosent av respondentene oppgir at det ikke er tryggere å gå eller å sykle som følge av trafikktiltaket.

⁹ Resultatene for bydel Arna kan ha noen tilfeldige utslag pga. færre respondenter fra denne bydelen, se nærmere om dette i metodekapitlet

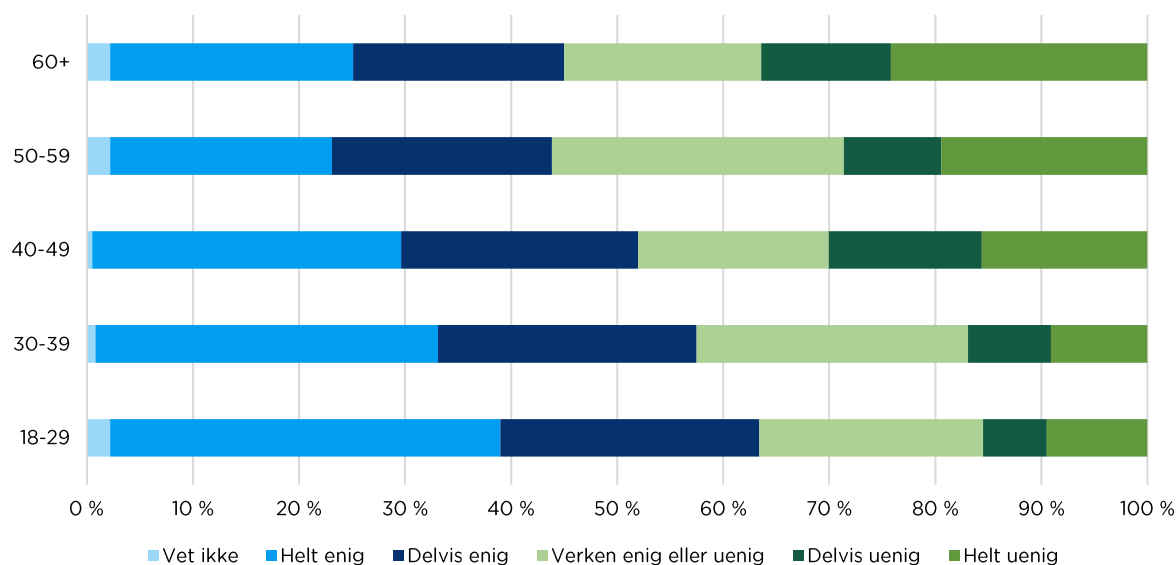
6.1.7 Er trafikktiltaket en ulempe i innbyggernes hverdag?

Figur 30 «Trafikktiltaket er en ulempe i min hverdag», fordelt på bydel

Det er flest innbyggere i bydelene Bergenhus, Åsane og Fyllingsdalen som oppgir at stengingen av personbiltrafikk over Torget og Bryggen er en ulempe i deres hverdag. Det er imidlertid et tydelig flertall av innbyggere – på tvers av bydeler, som oppgir at stengingen ikke er en ulempe i deres hverdag. Det er også visse forskjeller på tvers av aldersgrupper. 30 prosent av respondentene over 60 år oppgir at stengingen er en ulempe i deres hverdag. Dette er flere enn de øvrige aldersgruppene. Innbyggere i aldersgruppene 18-29 og 30-39 er de som i størst grad oppgir av trafikktiltaket *ikke* er en ulempe i deres hverdag.

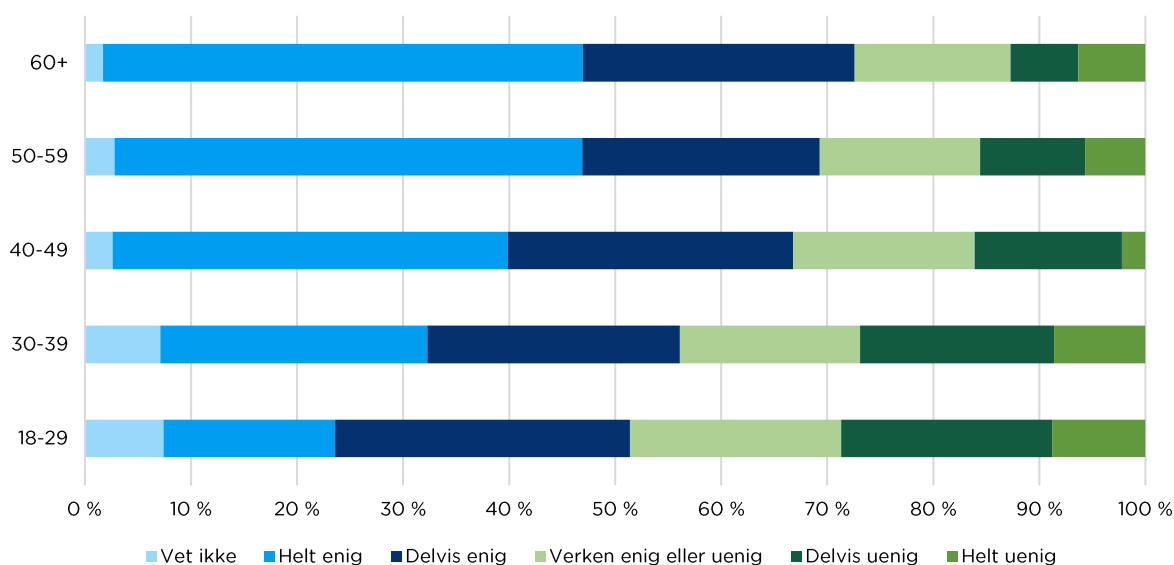
Figur 31 «Jeg kan enkelt bevege meg rundt i sentrum når Torget og Bryggen er stengt for personbiltrafikk», fordelt på alder

Omtrent halvparten av innbyggerne oppgir at det er enkelt å bevege seg rundt i sentrum selv om Torget og Bryggen er stengt for personbiltrafikk. 26 prosent av respondentene er uenige i påstanden. Det er innbyggere over 60 år som i størst grad oppgir at trafikktiltaket innvirker på fremkommeligheten.

6.1.8 Informasjon om tiltaket

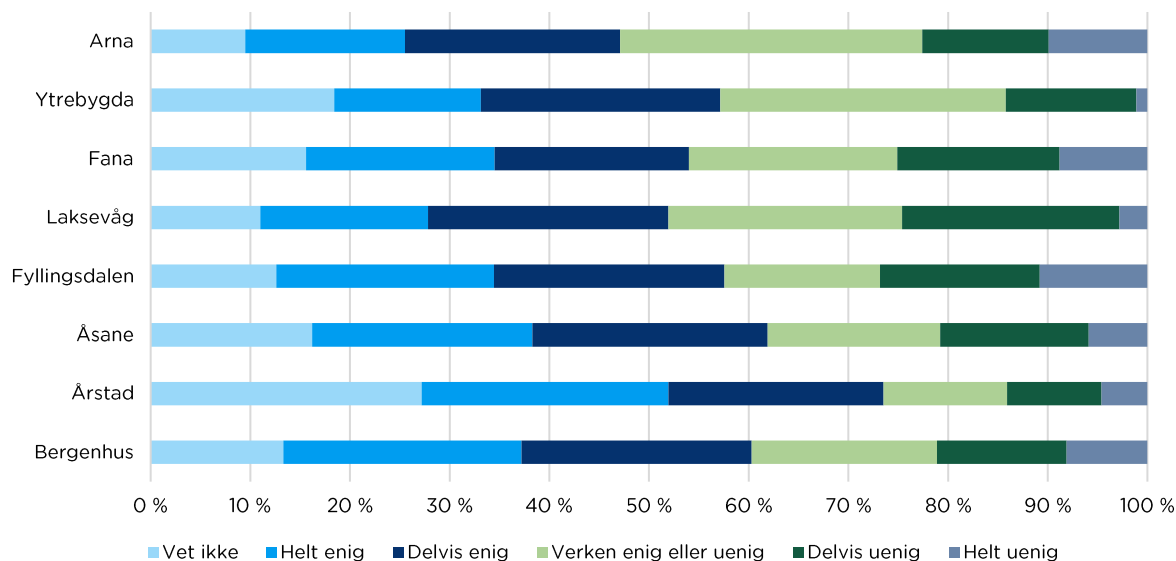
Figur 32 «Jeg fikk tilstrekkelig informasjon i forkant av stengingen», fordelt på alder

59 prosent av respondentene opplever at de fikk tilstrekkelig informasjon i forkant av stengingen. Det er innbyggere over 60 år som i størst grad er enig i at de fikk tilstrekkelig informasjon. Innbyggerne i de yngste alderskategoriene opplever i minst grad at skiltingen var tilstrekkelig.

44 prosent av respondentene opplevde skiltingen i sentrum som god og tilstrekkelig under gjennomføringen av trafikktiltaket sommeren 2021. Innbyggere i bydel Bergenhus og Årstad opplevde i størst grad at skiltingen var tilstrekkelig. Det er imidlertid mange som svarer ”vet ikke” på dette spørsmålet. En mulig forklaring på dette er at trafikktiltaket ble gjennomført i sommerferien, og det er mulig mange innbyggere ikke var hjemme på selve tidspunktet for ”sommerstengingen”.

Figur 33 «Jeg opplevde skiltingen under prøveperioden som god og tilstrekkelig», fordelt på bydel

Øyeblikksbilde: feltintervju på Torget-Bryggen 14. juli 2022

Vi gjennomførte også feltintervjuer av forbigående en dag på Torget og Bryggen under stengeperioden. Det var ulike årsaker til at menneskene vi intervjuet befant seg i sentrum denne dagen – fra arbeid, til handel og kulturopplevelser. De fleste oppga at de besøker sentrum flere ganger i uken. Noen besøker sentrum sjeldnere og noen var i Bergen i forbindelse med ferie.

Det varierte hvilket fremkomstmiddel informantene benyttet for å komme seg til sentrum denne dagen. Noen benyttet bil, andre benyttet kollektivtransport, syklet eller gikk. Av bilistene, var det flest som oppga at fremkommeligheten med bil er dårligere når Torget-Bryggen er stengt for personbiltrafikk.

Ingen av bilistene syntes fremkommeligheten i sentrum var forbedret som et resultat av stengingen.

- «Tanken er god, men det fungerer ikke. Må få til et ringveisystem, mangler et godt alternativ», sier en person.
- Noen er også skeptiske til miljøgevinsten av tiltaket. Flere oppgir at stengingen av Torget-Brygget medfører omkjøring og mer trafikk andre steder.
- Bilistene var delt i synet på om det var tilstrekkelig med skilting og informasjon om stengingen.

De reisende med kollektivtransport, var delt i synet på om fremkommeligheten er bedre når Torget-Bryggen er stengt for personbiltrafikk. En person sier f.eks. at hen liker at det går raskere å ta bussen til sentrum pga. mindre kø.

Imidlertid syntes en majoritet av de som ble intervjuet denne dagen at det var tryggere å ferdes på Torget-Bryggen denne dagen, sammenlignet med før Torget-Bryggen ble stengt for personbiltrafikk.

Når vi spurte hvordan menneskene på Torget-Bryggen opplevde bymiljøet (inkludert luftkvalitet og støy) og generell trivsel, svarte omtrent halvparten at de opplevde det som bedre, halvparten oppga verken eller.

- En person beskriver at det er mindre støy fra tungtrafikk over Torget-Bryggen, men til gjengjeld mer trafikk i gatene rundt

Menneskene vi snakket med, var delt i synet på om stenging gjør det mer attraktivt å reise inn til og oppholde seg i sentrum. Omtrent halvparten svarte ja, en av fire svarte nei, og en av fire svarte verken eller.

- En person sier: «Jeg bor i sentrum, og har ikke bil. Jeg er positiv til at det blir mindre trafikk i sentrum»
- En annen person sier: «Politikere har bygd ut utkanten av Bergen og gjort sentrum mindre attraktivt å reise inn til, skeptisk til om det vil forbli et «sentrum». Dårlig timing av trafikktiltak med tanke på næringsliv, sentrum blør».

En person forklarer at hen er bekymret for at det skal bli forbudt å stanse i gatene over Bryggen, og at det skal bli mindre folk som oppholder seg i sentrum som følge av parkeringsutfordringer.

Flere personer sier de unngår å besøke sentrum for å handle, og heller besøker butikker i distriktene. Flere er bekymret for sentrumsnæringsens fremtid.

6.2 Andre tilbakemeldinger

Råd for medvirkning og FFO Bergen

De tre lovpålagte rådene for medvirkning i Bergen kommune (råd for mennesker med funksjonsnedsettelse, eldrerådet og ungdomsrådet) og Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon Bergen (FFO Bergen) har fått mulighet til å dele sine erfaringer med stengingen. Eldrerådet i Bergen og kommunalt råd for personer med funksjonsnedsettelse (KRPF) har delt sine erfaringer gjennom intervju og skriftlige tilbakemeldinger. Vi har ikke mottatt tilbakemelding fra ungdomsrådet. FFO Bergen har gitt en skriftlig tilbakemelding.

Rådene opplever at de ikke fikk tilstrekkelig med informasjon i forkant av stengingen, og ble ikke invitert til å uttale seg i forkant av beslutningen. I den skriftlige tilbakemeldingen fra KRPF, fremkommer det at rådet ble orientert om pilotprosjektet for første gang i februar 2020. Rådet sendte deretter et innspill til utvalg for miljø og byutvikling. Forslaget ble ikke votert over i utvalget eller i bystyret. Ett år etter – i februar 2021, behandlet KRPF evalueringsrapporten fra 2020. Rådet sendte en skriftlig tilbakemelding til utvalg for miljø og byutvikling. Rådets merknader ble ikke votert over i utvalget eller i bystyret.

Rådene for medvirkning beskriver at sentrum er blitt mindre tilgjengelig for gruppene de representerer som følge av stengingen. Det er blitt forsterket av at færre har benyttet kollektivtransport etter anbefaling fra nasjonale og lokale myndigheter under koronapandemien. KRPF sier i sin tilbakemelding: «For mange personer med funksjonsnedsettelse har sentrum blitt veldig mye mindre tilgjengelig. Man har mistet en adgang til Bryggen og Torget og til mange parkeringsplasser. Dette oppleves som diskriminerende». F.eks. opplever flere personer med funksjonsnedsettelse det som vanskelig å reise til behandlere i sentrum uten privatbil.

Rådene gir tilbakemelding på at de kjenner lite til hvorfor stengingen ble gjennomført og merverdien av tiltaket. Eldrerådet ønsker at årsaken til stengingen i større grad blir fremhevet, og sier i sin tilbakemelding:

«det er ikke gitt noen god forklaring på hvorfor man velger å stenge Bryggen om sommeren og det er uklart hva man egentlig ønsker å oppnå med det (...) Vi har problemer med å se at dette har en miljøeffekt. Konsekvensen av stengingen er at mange kjører lengre og dermed har større utslipp.»

Dersom stengingen skal bli en permanent løsning, ønsker rådene at de involveres i planleggingen på et så tidlig stadium som mulig. Rådene ønsker i samarbeid med kommunen og fylkeskommunen å finne løsninger som gir personer som trenger det tilgang til gatene. Et forslag fra eldrerådet er å se nærmere på hvordan man kan tilrettelegge for kollektivtransport innad i sentrum. Et forslag fra KRPF er å gi unntak fra kjøreforbudet for privatbiler for personer med HC-kort.

FFO Bergen fremhever i sin tilbakemelding at stengte gater medfører mer tungvinte løsninger for fremkommelighet med privatbil. FFO Bergen mener at mennesker med funksjonsnedsettelse bør få muligheten til å kjøre med privatbil i det stengte området ved behov. FFO Bergen ønsker derfor at Bergen kommune ser på bedre løsninger knyttet til fremkommelighet med bil for dem med HC-bevis eller som av medisinske grunner må bruke egen bil i det aktuelle området. Det er også ønskelig at man setter opp skilt som informerer om hvem som kan kjøre med privatbil i det aktuelle området. Dette vil gjøre det enklere, også for turister med funksjonsnedsettelse, å ferdes i området.

Velforeninger

Vi kontaktet 10 velforening tilknyttet sentrum, og opplyste om muligheten til å dele sine erfaringer med trafikktiltaket gjennom intervju eller skriftlige tilbakemeldinger. Fire velforeninger har delt sine erfaringer.

Det kommer frem av tilbakemeldingene fra velforeningene at beboere i sentrum er blitt spesielt berørt av stengingen. Overordnet virker velforeningene å være positive til mindre biltrafikk i Bergen sentrum, men har til dels kritiske tilbakemeldinger på hvordan sommerstengingen av Torget-Bryggen har blitt gjennomført.

Noen av velforeningene opplever at det er vanskelig for sine beboere å reise til og fra sine boliger uten mye omkjøring. Videre understreker velforeningene at det er viktig å finne gode løsninger for parkering for beboerne. En annen tilbakemelding er å finne gode løsninger for turistbusser, som vil være tilbake etter koronapandemien.

En velforening opplevde at sommerstengingen i både 2020 og 2021 medførte mange ulovlige omkjøringer rundt sitt boligområde. Denne velforeningen har vært i dialog med Statens vegvesen og gitt innspill til kommunen om tiltak som kan hindre ulovlig omkjøring, men opplever ikke at de har blitt hørt. En tredje velforening, sier at gjennomgangstrafikken øker i deres boligområde (Øvregaten) som følge av stengingen av personbiltrafikk over Torget og Bryggen, og at skiltingen VLFK har satt opp ikke er tilstrekkelig for å hindre dette. Velforeningene fremhever at tiltaket generelt har medført mye omkjøring. En velforening sier:

«Det er mye penger som går med til sommerstenging, vi ser ikke merverdien. Vi ønsker oss færre biler i sentrum, men en helhetlig plan for sentrum hele året – planer for parkering, omkjøring og kollektivtrafikk. Ordningen slik som den er nå er bortkastet penger, pengene kunne blitt brukt til andre formål for beboere og turister.»

Dette understøttes av en annen velforening, som sier at de savner en strukturert tilnærming til trafikken i Bergen, som tar hensyn til både beboere i de ulike sonene og gjennomgangstrafikken.

Selv om det hevdes at tiltaket øker trafikken i Øvregaten, viser trafikkteLLinger at gjennomsnittlig trafikk per døgn går vesentlig ned i stengingsperioden i 2021, sammenlignet med samme periode i 2019 og 2018.

7. OPPSUMERENDE VURDERING

Formålet med denne evalueringen har vært å vurdere de trafikale og samfunnsmessige virkningene av trafikktiltak på Fv.577 Torget-Bryggen sommeren 2021. I tråd med bystyrets vedtak¹⁰, har årets evaluering hatt et bredere fokus, i den forstand at den har innhentet informasjon om virkningene av trafikktiltaket fra trafikkdata, mobildata og tilbakemeldinger fra næringslivet og innbyggere.

I denne evalueringen har vi ønsket å svare ut følgende problemstillinger:

- I hvilken grad er trafikktiltaket gjennomført og planlagt i tråd med politiske vedtak og ambisjoner?
- I hvilken grad har trafikktiltaket påvirket byliv og trivsel?
- I hvilken grad har syklende, gående og kollektivreisende blitt påvirket?
- Har handel og næringsvirksomhet blitt påvirket?
- Hvilke trafikale virkninger hadde trafikktiltaket?

Trafikktiltaket er gjennomført i tråd med politiske vedtak og ambisjoner

Vi vurderer at trafikktiltaket i hovedsak er blitt planlagt og gjennomført i tråd med politiske vedtak og ambisjoner. VLFK har på bakgrunn av bystyrets vedtak vektlagt å utvide informasjonstiltakene i forkant av stengingen, og befolkningsundersøkelsen viser at tiltaket har vært kjent for innbyggerne i Bergen. Det er imidlertid de yngste aldersgruppene som i minst grad har opplevd å få tilstrekkelig informasjon. Flesteparten av virksomheter og næringslivsorganisasjoner oppgir også at de har fått tilstrekkelig med informasjon i forkant av gjennomføringen. Felles for både næringslivet og innbyggere er at de savner mer informasjon om omkjøringsmuligheter. Flere stiller også spørsmål ved tiltakets merverdi – som miljøgevinsten og effekten av tiltaket for trivsel og bruk av sentrum, og ønsker mer informasjon om bakgrunnen for «sommerstengingen».

Det er også bekymring, særlig fra næringslivsorganisasjonene, rundt bruken av begrepet «stenging» da dette kan medføre at mange velger bort å reise inn til Bergen sentrum. Rambøll har likevel valgt å bruke dette begrepet i undersøkelsene og i denne evalueringsrapporten da «sommerstenging» er et etablert og velkjent begrep for trafikktiltaket. Dersom man avgjør å gjennomføre trafikktiltaket sommeren 2022 bør man vurdere denne begrepsbruken.

Stort informasjonsbehov om tiltaket blant innbyggere og andre aktører

Kommunalt råd for personer med funksjonsnedsettelse og eldrerådet forteller at de ikke ble ikke invitert til å uttale seg i forkant av beslutningen om å endre kjøremønsteret over Torget og Bryggen. Rådene opplever heller ikke at de ikke fikk tilstrekkelig med informasjon i forkant av stengingen.

Transportørbransjen har opplevd en god dialog med kommunen og fylkeskommunene rundt varelevering under «sommerstengingen». Å utvide vareleveringsvinduet har fungert fint, og bransjeorganisasjonene har mottatt få negative tilbakemeldinger på ordningen fra sine sjåførere.

Dersom «sommerstengingen» skal bli en permanent løsning, ligger det et potensiale i å skille alternative transportruter bedre. Under halvparten av innbyggerne opplevde skiltingen i sentrum som god og tilstrekkelig under «sommerstengingen». Noen beboere peker på ulovlige omkjøringer

¹⁰ Innstilling i Bergen bystyre (sak 83/21). Evaluering av stengning for trafikk over Bryggen og Torget sommeren 2020

(særlig i Lille Øvregate). Selv om det har vært stengt for gjennomkjøring i Lille Øvregate, ønsker beboere at kommunen og fylkeskommunen ser på ytterligere tiltak for å begrense ulovlige omkjøringer (f.eks. fysiske sperringer).

Det er krevende for politiet å håndheve det vedtatte kjøremønsteret, uten å bli tilført ekstra midler for dette. Dette representerer en utfordring, siden det å fysisk kunne hindre trafikk fra å kjøre over Torget/Bryggen sannsynligvis er en suksessfaktor for gjennomføring av trafikktiltaket. Selv om det ble skiltet med omkjøring og tilstrekkelig varslet med infoskilt i alle tilfartsveier, var det en del trafikk som ikke snudde eller kjørte de anbefalte rutene for å unngå Torget/Bryggen.

Evaluering viser også at det er særlig utfordrende å nå ut med informasjon om det endrede kjøremønsteret til tilreisende. Gjennom næringslivsundersøkelsen kommer det frem at hotellgjester med bil - særlig sørfra, har hatt problemer med å finne veien inn til sentrum. Noen virksomheter i sentrum oppgir også at noen ansatte og tilreisende har hatt problemer med parkering.

Trafikktiltaket har gjort at man har valgt alternative ruter til eller forbi Torget og Bryggen

På Torget og Bryggen er det registrert en nedgang i trafikken på 70-80 prosent i stengingsperioden i 2021 i forhold til 2019 og 2018. Normaltrafikken, som er trafikken før og etter stengingsperioden, ligger også noe under i disse punktene. I Øvregaten er det registrert en nedgang på rundt 50 prosent i nordgående retning i 2021 i forhold til 2019 og 2018, og i sørgående er registrert trafikk omtrent lik i stengingsperioden de tre årene. Normaltrafikken er lavere i 2021 enn i 2019 og 2018, og generelt ligger trafikken i stengingsperioden lavere enn normaltrafikk.

Uttaket av trafikktall viser at i stengingsperioden i 2021 øker trafikken i alternative ruter til eller forbi Torget og Bryggen, i forhold til samme periode i 2019 og 2018. Punktene som får mest økning er Fløyfjellstunnelen nord- og sørgående. En mindre økning er registrert fra Fløyfjellstunnelen og på rampene inn mot sentrum. En mulig årsak til at vi ikke "finner igjen" hele trafikkøkningen i Fløyfjellstunnelene på ruter inn mot sentrum, kan være at deler av trafikken ikke har sentrum som destinasjon, men at det er gjennomgangstrafikk mellom nord og sør som tidligere har valgt å kjøre over Torget og Bryggen.

De midlertidige trafikkregistreringene gjort i Fjellsiden viser ingen økning i trafikk i stengingsperioden i forhold til før og etter stenging. Dette indikerer at det under stengingen i 2021 ikke oppstod trafikklekkasjer til dette området, slik som skjedde under stengingen i 2020.

Trafikktiltaket påvirker i liten grad om og hvordan innbyggerne bruker sentrum

Halvparten av innbyggerne opplever større trivsel i sentrum når Torget og Bryggen er stengt for personbiltrafikk. Likevel ser trafikktiltaket i liten grad til å påvirke hvor ofte innbyggerne reiser inn til sentrum eller i hvilken grad innbyggerne velger å benytte seg av servering, uteliv og kulturtilbud i sentrum. Det er imidlertid noen variasjoner mellom bydelene. Innhenting av mobildata viser at det er omtrent like mange personer til sentrale deler av sentrum i perioden før og under stengingsperioden. For Torget og Bryggen er det en nedgang i bevegelser etter stengingsperioden. Det er hovedsakelig antall besøkende som reduseres, mens arbeids- og hjemreiser er relativt stabile.

Mobildata på turer fra de omliggende sonene og til sentrum viser at øvrige reiser går noe opp under stenging, sammenlignet med før og etter stenging. For arbeidsreisene er trenden motsatt - antall arbeidsreiser går ned i stengingsperioden i forhold til før og etter.

Trafikktiltaket bedrer fremkommeligheten for enkelte grupper, og forverrer fremkommeligheten for andre

Halvparten av innbyggerne oppgir at det er enklere å bevege seg rundt i sentrum når Torget og Bryggen er stengt for personbiltrafikk. 1 av 3 innbyggere oppgir at de oftere vil velge sykkel, gange eller kollektiv dersom Torget og Bryggen er stengt for personbiltrafikk. Rundt halvparten av innbyggerne oppgir at det er tryggere å gå eller å sykle som følge av trafikktiltaket. Spesielt yngre opplever sentrum som et tryggere sted å ferdes. Samtidig skaper det endrede kjøremønsteret utfordringer for personer som er avhengige av personbil.

Rådene for medvirkning beskriver at sentrum er blitt mindre tilgjengelig for gruppene de representerer som følge av «sommerstengingen». Dette er blitt forsterket av at færre har benyttet kollektivtransport etter anbefaling fra nasjonale og lokale myndigheter under koronapandemien. De opplever at sentrum har blitt mindre tilgjengelig for mange personer med funksjonsnedsettelse. Man ønsker her at man ser på bedre løsninger knyttet til fremkommelighet med bil for dem med HC-bevis eller som av medisinske grunner må bruke egen bil i det aktuelle området.

Det er usikkert hvordan næringslivet har blitt påvirket av trafikktiltaket

1 av 3 innbyggere sier de vil handle mer utenfor sentrum dersom Torget og Bryggen er stengt for personbiltrafikk. Det er vanskelig å skille på effektene av smittevernstiltak under koronapandemien og trafikktiltaket når det kommer til besøkstall og omsetning for virksomheter i sentrum. De mest utsatte næringene under pandemien, er også næringene som oppgir de største virkningene av trafikktiltaket. Det er vanskelig å identifisere hvilken effekt som dominerer, spesielt når det ikke finnes en referanse å sammenligne med. Både innbyggere og virksomheter har derfor stilt spørsmål til hvorfor pilotprosjektet har blitt gjennomført under to «unntaksår».

8. VEDLEGG 1: METODE

Evalueringen er gjennomført ut fra et bredt tilfang av data, herunder innledende intervjuer og intervjuer i felt, analyser av trafikk og reisemønster og en spørreundersøkelse til næringslivsaktører. Videre har vi gjennomført en befolkningsundersøkelse blant innbyggere i og utenfor Bergen sentrum.

8.1 Intervjuer og skriftlige tilbakemeldinger

Innledningsvis i evalueringen gjennomførte vi intervjuer med aktører vi vurderte som spesielt berørt av stengingen av personbiltrafikk over Torget-Bryggen. Dette inkluderer interesseorganisasjoner, råd for medvirkning og velforeninger. Det var viktig for oss å gi disse aktørene mulighet til å beskrive positive og negative konsekvenser ved trafikktiltaket for menneskene de representerer. Totalt 22 aktører ble kontaktet per epost eller telefon. Aktørene fikk mulighet til å gjennomføre et intervju med Rambøll eller gi skriftlige tilbakemeldinger på epost eller via Miljøøftet.no.

Vi har gjennomført 5 intervjuer og mottatt 6 skriftlige tilbakemeldinger.

Aktør	Type tilbakemelding
Næringsorganisasjonene i Bergen (Bergen næringsråd, Bergen sentrum, NHO Reiseliv)	Skriftlig tilbakemelding
Leverandørens utviklings- og kompetansesenter (LUKS)	Intervju
Bergen Havn	Skriftlig tilbakemelding
Bergen Eldreråd	Gruppeintervju og skriftlig tilbakemelding
Kommunalt råd for personer med funksjonsnedsettelse	Gruppeintervju og skriftlig tilbakemelding
FFO Bergen	Skriftlig tilbakemelding
Velforening I	Intervju
Velforening II	Intervju
Velforening III	Skriftlig tilbakemelding
Velforening IIII	Skriftlig tilbakemelding

8.1.1 Intervjuer i felt

Vi har gjennomført intervjuer i felt med forbigående personer på Torget og Bryggen. Intervjuene ble gjennomført som *Walking interviews*, en metode som brukes for å utforske meninger og oppfatninger en person har til et sted. Intervjuformen bidrar til en mindre formell setting samtidig som det blir lettere å få informantene i tale om temaer knyttet til området de befinner seg i. Intervjuene ble gjennomført av to konsulenter på Torget og Bryggen 14. juli 2021.

Antall respondenter for undersøkelsen

Det ble gjennomført totalt 48 intervjuer. Innledningsvis ble informantene spurt om kjønn, alder, yrke og bosted. Majoriteten av informantene (70 prosent) var bosatte i Bergen kommune. De øvrige var tilreisende.

Følgende spørsmål var en del av undersøkelsen:

- Hva er anledningen til at du befinner deg i sentrum i dag?
- Hvilke fremkomstmiddel brukte du?
- Hvor ofte reiser du til sentrum?
- Hvordan har stengingen av personbiltrafikk over Torget og Bryggen påvirket deg?
- Hvordan opplever du bymiljøet, som f.eks. luft og støy etter stengingen av personbiltrafikk over Torget og Bryggen?

- Hvordan opplever du trivsel i byen etter stengingen av personbiltrafikk over Torget og Bryggen?
- Opplever du det som mer attraktivt å reise inn til/oppholde deg i sentrum som følge av stengingen av personbiltrafikk over Torget og Bryggen?
- Har du andre kommentarer til stengingen av personbiltrafikk over Torget og Bryggen?

8.2 Trafikkanalyse

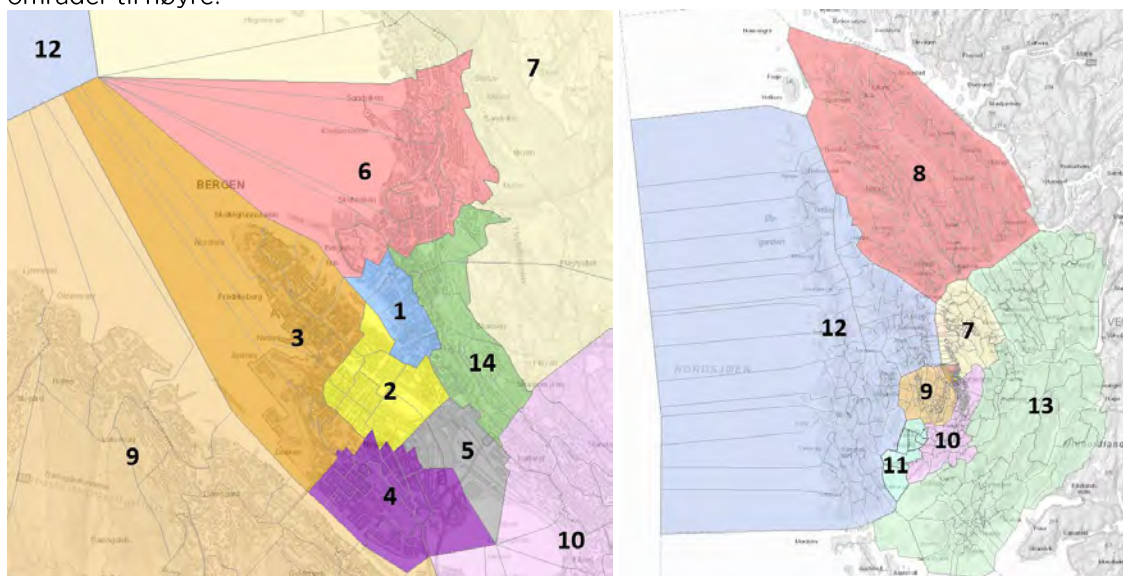
Det er hentet ut trafikldata fra 12 kontinuerlige tellepunkt i Bergen. Dataen er på døgnnivå og er hentet fra trafikldata.no for perioden 1. juni – 31. august for årene 2021, 2019 og 2018.

Perioden det er hentet ut telldata fra, er delt inn i to perioder, normaltrafikk og stengningsperiode. Stengningsperioden er 3. juli – 15. august. Normaltrafikk er perioden 1. juni – 2. juli og 16. august – 31. august. For å sammenligne tallene fra de to periodene beregnes det gjennomsnittlig trafikk per døgn for hver periode for hvert år. I 2019 og 2018 er ikke Torget-Bryggen stengt, men for å ha sammenligningsdata for 2021, er dataene for disse årene delt opp likt som 2021-tallene.

Datoer hvor trafikken avviker fra normalen, grunnet arrangementer eller lignende er ikke tatt med i beregningen av gjennomsnittlig trafikk per døgn. Et eksempel på dette er 20. – 24. juli 2019, da ble The Tall Ships Races arrangert i Bergen.

De fleste tellepunktene det er tatt ut trafikktall fra er toveis. Da er trafikken delt inn i nordgående og sørgående retning. Dette gjelder Torget, Bryggen, Øvregaten, Torborg Nederaas gate og Kalfarbakken. Fløyfjellstunnelen er også toveis, men siden det er to adskilte tunnelløp er det et tellepunkt i nordgående og et i sørgående løp. De resterende tellepunktene, Munkebotntunnelen, Amalie mot Sandviken, Amalie mot Fløyfjellet, Fløyfjellstunnelen rampe mot sentrum og Fløyfjellstunnelen rampe mot Møhlenspris er enveis og registrerer trafikk fra/til E39.

I tillegg til uthentede trafikkmengder er det hentet ut mobildata fra Telia, som viser turer mellom definerte soner i Bergen per døgn, totalt og fordelt på reisehensiktene; arbeidsreiser, hjemreiser og øvrige reiser. Definisjonen på en tur er at enheten må oppholde seg innenfor en sone i minimum 20 minutter. Det ble definert 15 soner, 14 soner i Bergen og omlandskommunene og en som er Norge for øvrig. Nummerert soneinndelingen er vist under, Bergen sentrum til venstre og omliggende områder til høyre.

1.Bryggen og Torget 2.Torgallmenningen 3.Nordnes og Nygårdshøyden 4.Møhlenpris og Nygårdstangen 5.Bergen Storsenter 6.Sandviken, Skuteviken og Vågen 7.Åsane 8.Alver 9.Fyllingsdalen og Laksevåg 10.Kronstad, Paradis, Nesttun og Søreidegrenda 11.Flesland og Ytrebygda 12.Askøy og Sotra 13.Indre Arna, Osøyro og Osterøy 14.Fjellsiden. 15.Norge for øvrig

Fra mobildataene er det hentet ut gjennomsnittlig antall turer til hver sone per døgn per uke i perioden 20. juni 2021 til 30. august 2021. En uke er definert som mandag – fredag. Det er i hovedsak fokusert på sentrumssonene, sone 1, 2, 3, 4, 5, 6 og 14, så dataene som er vist er antall turer til sentrumssonene fra alle andre soner, inkludert interne turer i sonen.

Det er også hentet ut data på antall turer fra de omliggende sonene, sone 7, 8, 9, 10, 11, 12 og 13 til sentrumssonene sett under en.

8.3 Spørreundersøkelse blant næringslivsaktører

Vi har gjennomført en elektronisk spørreundersøkelse rettet mot næringslivsaktører i Bergen. Bergen Sentrum AS, Bergen Næringsråd og Vist Bergen har distribuert undersøkelsen til sine medlemmer.

Spørreskjemaet som inngikk i undersøkelsen ble utviklet av Rambøll i samtale med VLFK, og oversendt oppdragsgiver og næringslivsaktørene for kvalitetssikring og tilbakemeldinger før endelig utsendelse. Den endelige spørreundersøkelsen ble utformet i Rambølls eget surveyverktøy SurveyXact®.

Spørreundersøkelsen var tilgjengelig for besvarelser i 3 uker. I løpet av denne perioden ble det sendt ut én påminnelser per e-post.

Antall respondenter for undersøkelsen

Undersøkelsen er distribuert til totalt 370 virksomheter, hvorav 224 av dem har svart på hele undersøkelsen og 141 har svart på deler av undersøkelsen. Undersøkelsen gir en indikasjon på deler av næringslivets erfaringer med trafikktiltaket i Bergen, men ansees ikke å være representativ for næringslivet som helhet i Bergen. Undersøkelsen dekker mange ulike typer virksomheter, men antallet i hver av de ulike typene er variert. Undersøkelsen dekker også ulike geografiske lokaliseringer i Bergen; i sentrum nært Torget/Bryggen, andre steder i sentrum og utenfor sentrum med rundt en tredjedels dekning på de tre lokasjonene.

Virksomheter	
Type	Antall
Reiseliv, kultur og opplevelser	35
Transport	8
Varehandel	64
Industri	19
Finans, bank og forsikring	13
Tjenesteyting	64
Bygg, anlegg og eiendom	49
Hotellvirksomhet	15
Restaurant, cafe og uteliv	14
Annet	34
Totalt	315

Geografisk plassering		
Plassering	Antall	Prosent
I sentrum, nært tilknyttet Torget-Bryggen	105	35%
I sentrum, ikke nært tilknyttet Torget-Bryggen	96	32%
Utenfor Bergen sentrum	100	33%
Totalt	301	100%

Følgende spørsmål var en del av undersøkelsen:

- Kjenner du til at Torget og Bryggen har vært stengt for personbiltrafikk sommeren 2021?
- Hvilken type virksomhet representerer du?
- Hvilken rolle har du i virksomheten?
- Hvilken næringslivsorganisasjon er virksomheten medlem av?
- Hvor er virksomheten lokalisert?
 - I Bergen sentrum; nært tilknyttet eller på Torget/Bryggen
 - I Bergen sentrum; ikke i tilknytning til Torget/Bryggen
 - Utenfor Bergen sentrum
- Fikk virksomheten tilstrekkelig med informasjon i forkant av sommerstengingen?
 - Åpent svar: var det noe informasjon dere savnet?
- Hvordan ble virksomheten informert om sommerstengingen?
- Gjorde virksomheten noen forberedelser i forkant av sommerstengingen?
 - Hvilke forberedelser gjorde dere?
- Hvilke påstander passer best?
 - Vi har hatt færre besøkende sommeren 2021 sammenlignet med et normalår (uten pandemi)
 - Vi har hatt flere besøkende sommeren 2021 sammenlignet med et normalår (uten pandemi)
 - Vi har hatt omtrent like mange besøkende sommeren 2021 sammenlignet med et normalår (uten pandemi)
 - Vet ikke
 - I hvilken grad har virkninger knyttet til antall besøkende sommeren 2021 vært påvirket av: smittevernstiltak innført under koronapandemien
 - I hvilken grad har virkninger knyttet til antall besøkende sommeren 2021 vært påvirket av: sommerstengingen 2021
 - I hvilken grad har virkninger knyttet til antall besøkende sommeren 2021 vært påvirket av: endret turisme (færre utenlandske turister, flere nordmenn på ferie)
- Hvilke påstander passer best?
 - Vi har hatt lavere omsetning sommeren 2021 sammenlignet med et normalår (uten pandemi)
 - Vi har hatt høyere omsetning sommeren 2021 sammenlignet med et normalår (uten pandemi)
 - Vi har hatt omtrent lik sommeren 2021 sammenlignet med et normalår (uten pandemi)
 - Vet ikke
 - I hvilken grad har virkninger knyttet til omsetning sommeren 2021 vært påvirket av: smittevernstiltak innført under koronapandemien
 - I hvilken grad har virkninger knyttet til omsetning sommeren 2021 vært påvirket av: sommerstengingen 2021
 - I hvilken grad har virkninger knyttet til omsetning sommeren 2021 vært påvirket av: endret turisme (færre utenlandske turister, flere nordmenn på ferie)

- Åpent svar: er det andre påvirkningsfaktorer som kan knyttes til virksomhetens virkninger til antall besøkende og omsetning sommeren 2021?
- Hvor enig/uenig er du i følgende påstander?
 - *Det har vært utfordringer knyttet til fremkommelighet for virksomhetens ansatte under stengeperioden 3. juli til 15. august*
 - *Det har vært utfordringer knyttet til fremkommelighet for virksomhetens besøkende under stengeperioden 3. juli til 15. august*
 - *Virksomheten har hatt problemer med varelevering under stengeperioden 3. juli til 15. august*
- Åpent svar: er det andre virkninger av stengingen av personbiltrafikk over Torget-Bryggen sommeren 2021 du ønsker å fremheve?

8.4 Befolkningsundersøkelse

Befolkningsundersøkelsen er gjennomført i samarbeid med Norstat. Undersøkelsen er besvart av totalt 1001 innbyggere i Bergen kommune. Undersøkelsen gir en indikasjon på innbyggernes erfaringer med trafikktiltaket. Resultatene må anses å være representative for innbyggerne i Bergen kommune, med en feilmargin på 3 prosent innenfor et konfidensnivå på 95 prosent. Det betyr at vi kan være 95 prosent sikre på at derfor vi hadde spurt alle innbyggerne i Bergen ville vi fått svar som kun avviker +/- 3 prosent med svarene vi har fått i denne undersøkelsen.

Følgende spørsmål var en del av undersøkelsen:

- Kjenner du til at Torget og Bryggen har vært stengt for personbiltrafikk sommeren 2021?
- Kryss av for alternativene som passer best. Hva gjør du vanligvis i sentrum? (jobber/studerer/handler/besøker restauranter, cafeer og uteliv/besøker kulturopplevelser/gjør andre ærend/besøker venner, familie/jeg pleier ikke å besøke sentrum)
- Hvilke fremkomstmidler bruker du vanligvis når du skal besøke sentrum?
- Hvor enig eller uenig er du i utsagnene nedenfor? Når det er stengt for personbiltrafikk over Torget-Bryggen;
 - Trives jeg bedre i sentrum (f.eks. det er mindre trafikkstøy, renere luft)
 - Opplever jeg det som tryggere å ferdes (gå, sykle)
 - Velger jeg oftere gange, sykkel eller kollektivtransport som fremkomstmiddel
 - Reiser jeg mindre inn til sentrum
 - Kan jeg enkelt bevege meg rundt i sentrum
 - Velger jeg i større grad å benytte meg av servering, uteliv og kulturtilbud i sentrum
 - Foretrekker jeg i større grad å handle utenfor sentrum
- Hvor enig eller uenig er du i utsagnene nedenfor?
 - Jeg fikk tilstrekkelig med informasjon i forkant av stengingen
 - Jeg opplevde skiltingen i sentrum under stengingen som god og tilstrekkelig
 - Stengingen av personbiltrafikk over Torget-Bryggen er en ulempe i min hverdag

Undersøkelsen er gjennomført via Norstats webpanel og er vektet etter sentrale demografiske variabler. Tabellene viser fordelingen av besvarelser etter kjønn, alder og bydel. Hele bydel Bergenhus og Årstad utgjør «sentrum», øvrige bydeler utgjør «utenfor sentrum». Utvalget er representativt på sentrum/ikke sentrums-nivå. Fordelt på bydelsnivå er det imidlertid noen færre respondenter i bydel Arna. Det kan føre til noen tilfeldige utslag på svarene for denne bydelen.

Tilhørighet	Kjønn			Alder				
	Totalt	Mann	Kvinne	18-29	30-39	40-49	50-59	60+
	1001	502	499	231	189	164	155	262
Sentrum	50 %	51 %	50 %	62 %	49 %	49 %	43 %	47 %
Utenfor sentrum	50 %	49 %	50 %	38 %	51 %	51 %	57 %	53 %

Bydel								
Totalt	Bergenhus	Årstad	Åsane	Fyllingsdalen	Laksevåg	Fana	Ytrebygda	Arna
1001	230	234	121	101	92	122	67	34